

WOOD LIBRARY-MUSEUM

R8815

WB
356
Sa51
1668
RB

Art Americana
1605

coll.

Walter 8468

WOOD LIBRARY-MUSEUM

OF ANESTHESIOLOGY

152. SANTINELLUS, Bartholomaeus. Confusio transfusionis sive confutatio operationis transfudentis sanguinem de individuo ad individuum. 8 leaves, 139 pages, 2 leaves. Sm. 8vo. Contemporary limp vellum, gilt decorations on sides, back gilt.

Romae, sucess. Mascardi, 1668. \$750.00

FIRST EDITION. The first transfusion of blood into a human being was performed by Jean Baptiste Denis in 1667. It was immediately attacked by some of the French physicians. The Roman physician Bartolomeo Santinelli (born 1644) was the first in Italy who denounced the dangers of the operation. It was soon afterwards forbidden by the Parliament of Paris and by the Pope. *A very rare book.*— Small piece of the blank portion of the title cut off and replaced with paper, otherwise a fine copy.

Not in Hirsch. Buess "Die Bluttransfusion" (*Ciba Zeitschrift* 79), p. 2621. Peumery, *Les Origines de la Transfusion Sanguine*, p. 59. Waller 8468.

**CONFUSIO
TRANSEVISIONIS
SANGVINIS**

Physici Joh. B. Gocanius

CONFUSIO TRANSFUSIONIS

Sive

Confutatio operationis transfunden-
tis sanguinem de indiuiduo
ad indiuiduum

A V C T O R E

BARTHOLOMÆO SANTINELLO
Romano Phil.& Med. Doct.

AD EMINEN. ET REVEREN.

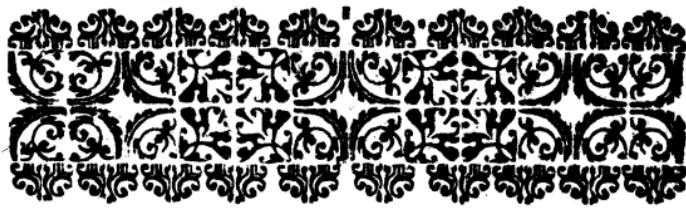
P R I N C I P E M

I A C O B V M S. R. E.
C A R D I N A L E M
R O S P I G L I O S I V M.

ROMÆ, Apud Sucess. Mascardi, 1668.

Superiorum permisſa.
Sumptibus Iosephi Baronij.

EMINENTISS. ET REVERENDISS.

PRINCIPI,

IACOBO S. R. E.

CARD. ROSPIGLIOSIO

*Bartolomeus Santinellus
Felicitatem.*

NCEPS diù dubitauit
paruula hæc elucubra-
tio sanguinis Transfu-
sionem impugnans ,
quem sibi Patronum quæreret, dū
publicam prodiret in lucem . Ma-

gnus

gnus profectò requirebatur ; qui
illam tutari posset ab aduersan-
tium calumnijs , eò magis , quò
prima omnium publicé in hanc
opinionem pugnat , quæ præ sui
nouitate , non popularem tantum
sed doctorum etiam aliquot vi-
rorum sibi conciliauit assensum .
At deterrebat propria tenuitas , qua-
se longé imparem tali Protectori
agnoscebat , ac minus dignam , vt
mereretur illius tutelare Patroci-
nium : Dum inter hæc versaretur
dubia , cogitauit ad Te confugerè
Eminentissime Princeps , sed il-
licò magis cœpit hæsitare , ac per-
pendere , quam importuné ad
Te accederet , quando maximis
detentus negotijs , minima hæc
admit-

admittere non posse videbaris.
Sensit tamen se impelli, ut his,
neglectis, alacris Eminentia^e Tuæ
se fisteret, ac similibus feré vo-
cibus sibi visa est ad id stimu-
lari.

*Admittas timidam, breuemque
chartam.*

*Intra limina sanctioris aulae;
Noſti tempora tu Iouis se-
reni.*

*Cum fulget placidus suoque
vultu.*

*Quo nil supplicibus folet ne-
gare,*

*Non est quod metuas preces ini-
quas.*

Has procul dubio voces pro-
tulit tua celebris humanitas, quæ

Martial.
1.5.epig.
6.

nouis semper inuentis cupit om-
nibus vel minimis auxiliari , ac
simul omnium corda vnanimi
benevolentiā nexu deuincire .
Huic ergo humanitati confisa Ti-
bi sese vouet Transfusionis Con-
fusio : excipe Princeps Eminen-
tissime lactentis adhuc ingenij
primitias , clementer protege ,
vt Tuis sub auspicijs crescens ,
melius possit in posterum Tuæ
humanitatis præconia celebrare .
Non solum autem elucubratio
hæc Eminentiā Tuæ se subdit ,
sed ipse etiam illius Auctor Tibi
se dicat , vt Tuà suffultus tutelà ,
non communi tantum , sed pecu-
liari quoque Tibi viuat mancipa-
tus obsequio , quod sicut assequi
non

non dubitat, ita Eminentiae Tuæ
longam fœlicium annorum se-
riem precatur, ut semper possis
benigniora munera supplicibus
elargiri.

Lector

Lectori.

Celebris, & reuiuiscentes nostris diebus Transfusio sanguinis de uno in aliud individuum nonnullos habuit fautores, plurimos verò contrarios, paucitamen ex istis calamum in illam armarunt, & præsertim in Romanà Accademia, cuius celebrioris viri magna ex parte ab illà alieni visi sunt, sed omnes iij verbis tantum, non scriptis in illam pugnarunt, vel maioribus negotijs impliciti vel putantes hanc nouitatem absque valido argumentorum impulsu ex se ipsâ citò esse casuram,

ac

ac prorsus euani turam. Dum igitur
magna haec sillerent ingenia, non
dubitauit meum tenue ingeniolum
privatae exercitationis gratia, no-
uitatem hanc speculari, cumque
illi valde dubia videretur, caput
dubitacionis motua notare, ac ea
doctis viris comunicare, ut illo-
rum dirigente consilio, vel inceptam
ratiocinandi semitam percurreret,
vel ab eadem re sedere in posterum
posset, si forte minus recta illis visa
fuisse. Probarunt illi, forsan ut
illius non deterrerent conatus, quibus
literariam ingredi palestram cupie-
bat; immo potius illi blandirentur,
ut sic deinceps ad meliora proferenda
disponeretur. Illorum ergo consilio
haec illius elucubrationes nunc po-
deunt

deunt in lucem: eas tibi offero amice
Lector, ut humaniter excipias, &
benigno animo legas. Serò quidem
illæ tibi offeruntur, cum lento gradu
fuerint composite, ac post quam
fuerunt exaratae, pluries inspectæ
etiam fuerint, antequam euulgaren-
tur, primogenitæ namque sunt, ac
in his poliendis solet ut plurimum
magnum studium adhiberi, ut ve-
nustiori, & ornatiōri vultu con-
spiciantur, aut saltem, nisi detur
hoc assequi, ut minus habeant im-
perfectionis, & ruditatis: hoc enim
vel ipsos abortus reddit perfectiores,
cum, quò longiori tempore intra vte-
rum ij commorantur, minus etiam
imperfectionis secum ferant, & tur-
pitudinis: Pari itaque euentu, si
hoc

hoc opusculum à liuidis censoribus
iudicabitur imperfectum , & abor-
tiuum , non adeo tamen informe ,
& mancum censeri poterit ac si
præcipiti lapsu proiçisset in lucem .
Maluit igitur cardum esse , quam
præceps , eo magis quia nulli pecu-
liariter , & directè aduersari inten-
dit , sed solum generaliter ipsam .
Transfusionem oppugnare ; qua pro-
pter , nec tenetur (sicuti teneri nul-
lo modo vult) Zoilorum priua-
tos insultus retundere , si qui for-
san assurgent , nulla etenim ipsi
cum eis lis est , nec cupit hostiliter
altercari cum Transfusoribus , dum
ingenue suam protulit sententiam
circa Transfusionis nouitatem , con-
tra quam procul dubio illicitum

non

non est ratiocinari. Legant ipsi libellum hunc & probent si velint; ab alijs certe benigniorem sortem ille expectabit: hoc sane vel ipsi, qui libro infensi sunt fateri debebunt, quod cum breuiter omnia percurrat argumenta.

Martial.
lib. 2.
epig. i.

Sit licet usque malus, non odiosus erit.

Impri-

Imprimatur.

Si videbitur Reuerendiss: P. Mag.
Sac. Pal. Apost.

I. Archiep. Vrbin. Vicejg.

Imprimatur.

Fr. Hiacynthus Libellus S. P. Ap.
Mag.

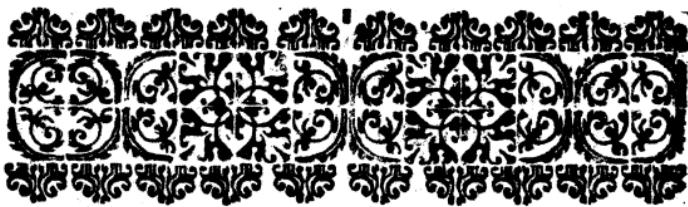
Appro.

Approbatio.

REVERENDISSIMI P. Mag. Sa-
cri Apostolici Palatij man-
datis obediens , perlegi librum
cuius titulus est : CONFUSIO
TRANSFUSIONIS , nihilque in-
eo nec quod catholicæ fidei re-
pugnet , nec quod bonis mori-
bus aduersetur inueni , sed po-
tius illum summopere lectori-
bus prodesse posse affirmo .

*Hyacinthus ab Altomare Me-
dicus, & in Romano Archi-
gymnasio Publicus Practicæ
Medicinæ Professor.*

CON-

CONFVSION TRANSEFVSIONIS

PROLOQVIVM.

PROPRIAE vitæ ærumnosam
& imbecillem constantiam
luget profecto genus mor-
talium:

*Optima quæque dies miseris mortalibus
eui*

*Prima fugit, subeunt morbi, tristisque
senectus,*

Et labor, & dure rapit inclemensia mortis.

A

Sed

Virg. 3.
georgic

Sed meritò lacrymatur infoelix, suorum quippe infortuniorum ipsum sibi est potissima causa, & insidiantes suæ incolumentati hostes vltro excipit, qui-nimò sæpius querit, stimulatque ad insultus. Prætero rixas, odia, & mille alia efferati animi barbarica machinamenta, quibus homo, bestijs ipsis proteruior, homini insidias parat, & necem : Omitto ciborum inordinatum in gluuiem, & ferculorum execrandam multitudinem, quibus corpora saginantur, vt maiori onerata pondere præcipitent facilius in ruinam, & natuо calori non aliæ vires suppeditantur, quam ad ingentes morborum flamas perniciose accendendas, vt vel ipsius Senecæ testantur Oracula : *Multos morbos multa fecerunt fercula: innumerabiles esse morbos miraris, coquos numera: Sileo Veneris effræna tripudia, quibus turpiter mancipati iuuenes, nimis properum exitium sibi parant inter illecebras.* Sunt

Seneca
Epist. 95.

hæc

hæc perditorum hominum turpia fa-
cinora ; illud potius perpendere lu-
bet, in quod melioris notæ viri non
semel incurruunt , cum scilicet saluta-
rium præsidiorum comprobatos euen-
tus naufragi , & veris dogmatibus ne-
gantes assensum , vana, imò & perni-
ciosa medicamina amplexantur facil-
limè, & nouis quibus libet opinionibus
vix auditis adherent tenaciter, & sic sa-
lutis sibi accelerant detrimenta , solum
noua morborum genera in amatæ noui-
tatis præmium reportantes, vt proinde
iurè exclamauerit ille .

*Nos autem indignam vita vitam viui-
mus homines ,*

*Inuentis legibus , opinionibus serui-
mus .*

Phile-
mon.

At istorum error fortè posset ex-
cusationem mereri , vehemens namq;
desiderium , quo deperditam sanita-
tem affectant, & rei medicæ , vel nul-
la, vel superficialis tantum cognitio ,
facere possunt, vt quæque in dies ipsi

nunciantur, statim experiri non du-
 bitent, semperque expectent simul-
 cum nouitate miraculum. Potius in
 Medicos huiusc abusus maior causa
recijenda, quorum aliqui forsan
 plus sibi ipsis, quam ægrotis consulen-
 tes, nouas opiniones in medium af-
 ferre assidue student, quas speculari,
 utile est ac gloriosum ingenio, at in-
 vsum vertere, arduum est, & pericu-
 losum ægrotis, imò & ipsis medicis.
 Etenim quæ fides medicinæ adiicitur,
 dum ipsius fundamenta præcipua nos
 ipsi conamur euertere? dum primos
 nostræ professionis duces (& vel ipsi
 vulgo reuerendos) tamquam cæcui-
 tientes, mancos, & erroneos promul-
 gare studemus, & praxis tutos, re-
 ctosque calles fugimus, & damnamus?
 quis amabò, medicis, ipsique Hippo-
 crati adhibebit fidem, qui per tot sæ-
 cula errabundi, nec ipsam sanguinis
 officinam noscere potuerunt, hepatici
 medentes pro sanguinis vitijs corri-
 gendis

gendis, dum à nouatoribus audiet, non
hepar certè, sed cor hæmatosim cele-
brare? Quis factas huc usque reuulsio-
nes non irridebit, dum inuerso pror-
sùs modo factas cognoscet, supposito
novo circulationis inuento? Quæ sanè
opiniones (sicut aliæ multæ) ut minus
audaces videantur, frustrà sub Hippo-
cratis vexillo se se reducere conantur,
tamquam illo præmonstrante profe-
ctæ; adeò enim directè eius aduersan-
tur doctrinæ, ut lippus profectò sit qui
non cognoscat, nec ob aliud vetustatis
insignibus se condecorant, quam ut
faciliùs possint plures ad assensum au-
cupari.

Nec satis datum est curiositati:
noua in dies oriuntur inuenta, quæ
nouas addunt ægris molestias magnam
demunt Medicinæ præstantiam, in-
terquæ recentissima prodijt sanguinis
Transfusio de indiuiduo ad indiuiduū,
cuius nouitatis ea fuit immerita fors,
ut in Vrbe etiam doctos sibi statim

fuerit adeptas autores, qui non profiteri solum, sed & experiri non sunt dignati, at

Horat.
in arte
poet.

... quandoque bonus dormitat Homerus.
 audi feroor ingenij nimis properè eos
 impulit ad credendum. Quapropter
 ne recensita superiùs damna huius no-
 uitatis occasione magis crescant, eius
 vires celebrium virorum patrocinio
 suffultas infringere conabitur hoc opu-
 sculum, demonstrando scilicet, san-
 guinis Transfusionem non obstantibus
 experientijs, adhuc esse incertam, inu-
 tilem, & repugnantem. Utinam illius
 enascentis plausus iugulentur in cunis,
 & detectà eius fallacià, nouæ in-
 posterùm pullulare non au-
 deant, adeo vt hęc Trans-
 fusio nouitatum
 sit verè no-
 uissima.

* *

SECTIO PRIMA

TRANSFUSIO INCERTA

CAPVT PRIMVM

Transfusionis inuentio narratur, & exponitur modus, quo ipsa celebratur.

RTA sua testari principia, est apud Philosophos dogma vulgatum, non erit ergo valde difficile Transfusionis originem perscrutari, siquidem extrauagantem prorsus opinionem, non nisi alterius magis extraneæ sobolem esse nemo dubitabit. Natales illa dicit ab operatione quadam paucis ab hinc annis excogitata, infundendi scilicet per syringam intra ipsas venias alimenta, & medicamenta, quæ sanè operatio dum tria Medicinæ instrumenta, dietæ, Chirurgiæ, & Pharmaciæ unica actione explere imaginatur, omnes confundit nullam explet, facitque perfecti, & imperfecti, alibilis & exrementitij nimis violentam.

miscelam , ac dum plures coctiones vitare , & ægris medicamenti assumendi nauseam auferre conatur , multiplicat cruditates , & affert maiora tormenta .

Huius igitur transfusio se iactat affinem , imò eam superasse gloriatur , dum non incocta alimenta , non aliena pharmaca sanguini immiscet , sed ipsum sanguinem puriorum venis infundit . Cunas in Anglia se habuisse testatur , inde statim perreptauit in Galliam , postea adhuc tenella sese transmutat impatiens in Italiam , ac tandem Romam appulit , vbi infantili ætate tutelam exposcens , nutrices statim habuit , & blanditias ; sed vereor , ne tantis defatigata itineribus , multū certè infanti violentis , citissimè contabescat .

At sciscitabitur quispiam adhuc forsitan Transfusionem non intuitus , qualis sit eius aspectus , qualis incessus , qualesue mores , seu quid sit , & quomodo celebretur ? sciat iste aspectum esse trucem , mores efferatos , incessum horribilem ; ipsa namque Transfusio nil est aliud , quam intromissio sanguinis è fano corpore effluentis , intra venas alterius corporis male affecti , ex quo pariter ad noui sanguinis ingressum prior euacuatur , vt corrupti sanguinis effusione , & optimi nouâ immissione , omnis morborum , licet

Sectio I. Cap. I. 9

licet contumacium, eradicetur causa, & corpus ipsum ad pristinam salutem reuertatur. Videat quanta secum ferat sanguinis effluvia, quanta virium dispendia, quantas membrorum scissuras, quanta tædia, dolores, & pericula, &c, si potest, crudelem non judicer; sed audiat distinctam eius operationem, ut melius imaginatam crudelitatem cognoscat.

Detegitur, facta cutis incisione, arteria carotis, vel (ut Galli experti sunt) cruralis illius animalis, quod sanguinem est transmissorum, eaque ex parte longioriore à corde firme stringitur nexu, ne sanguis à corde exiens vtrò possit effluere; ex parte verò cordi proximiori altero ligatur vinculo, sed facile solubili, ut sanguinis à corde descensus impediatur, sed ad libitum possit effundi; inter duas autem ligaturas arteria ipsa scinditur, & immittitur in eam tubulus ex auricalco, vel alia quauis materia, qui in eâ parte, qua arteriam ingreditur habeat flexuram juxta sanguinis motum locatam.

Recepturi autem animantis jugularis vena pari modo nudatur, binis cingitur ligaturis, sed vtrisque facilem solutu nodum habentibus, binis quoque foraminibus ipsa vena

vena aperitur , ac in ijs bini tubulijam de-
scripto consimiles inducuntur , quorum su-
perior flexuram habeat caput respicientem,
inseruitque ad antiquum sanguinem foras
educendum , inferior autem tubulus flexu-
ram habeat versus partes inferiores loca-
tam , inseruire enim debet ad introducen-
dum alterius indiuidui sanguinem in totum
corpus : adduntur insuper ; tum venæ , tum
arteriæ alia firmiores ligaturæ , quæ tubu-
los in singulis foraminibus bene coarctent , ne
moveantur , & aut excidant . His peractis ,
tubulus arteriæ emissurus cum tubulo venæ
recepturo coniungitur , laxatur inferius ar-
teriæ vinculum , scilicet , cordi propinquius ,
soluuntur vtraque in venâ , sanguis permea-
re incipit , fountur interim calida spongia-
tubuli , ne sanguis in illis concrescat , & sic
totum peragitur opus Transfusionis .

Nouisti Lector vincula , scissuras , mar-
tyria ; si amas , experire ; si odisti ,
non te pigeat ea insectari vi-
terius exami-
nando .

C A P V T . I I .

*Transfusio in hominibus damnatur, & mo-
dus quo ipsa fit, expenditur.*

BRUTALIA corpora liberè possunt ad opus
Transfusionis, prout libet dilaniari
(quamuis non sine totali ingenui animi re-
pugnantia) sed hominis perfectissimum cor-
pus, structura mirabilis, non deber, nec
potest cruciari tam saeriter absque magna
cruelis animi notâ. Si Transfusoria opera-
tio solum sauiret in bruta, vtique acquie-
scerent omnes: *At homo, res sacra, homo*
jam per lusum, & jocum, occiditur (vtor
Senecæ vocibus) & quem erudiri ad infi-
renda, accipiendaque vulnera nefas erat;
is jam nudus inermisque producitur, satisq;
spectaculi in homine mors est; & si non
mors, morti tamen affine periculum. Vidit
multorum virorum congressus Transfusio-
nem teatrali pompâ celebratam in homine,
ac pænitus exhorruisset, nisi operantium
accurior industria ipsius operationis feri-
tatem mitigasset.

Etenim quis juguli scissuram, quis ipsius
venæ vncō elationem, tot ligaturas, bina-
que

Seneca
epist.95.

que vulnera ferre potuisset? ideoque ipsi mitiori modo illam exequi studuerunt. Iuguli venam commutarunt in venam brachij, quæ ampla est, & patentior, hinc ut cutis scissuram lenius facerent, digitis utrinque apprehensam, transuersaliter illam eleuarunt, & notato prius venæ decurrentis situ, secuerunt: venam ipsam vnicō tantum foramine aperuerunt, tubulum immiserunt, vnamque ligaturam ad tubuli firmiores statum adiicierunt, permitentes interim, ut ex eodem foramine sanguis humanus egredetur, ut supra ipsum tubulum decurrens, eum foueret, ne sanguis intus per means posset grumescere.

At nihilominus non est totaliter deleta quædam veluti barbaries, nec exquisitam perfectionem acquisuit operatio, licet enim recte fuerit brachij vena secta, (cum jugulum aperire in homine nemo certè ausus fuisset) cutis tamen eleuatio parum prodest ad doloris sensum leniendum, quia per talam eleuationem non aufertur ipsi cuti sensus, imò forsitan augetur, namque trahitur in situm sibi violentum cutis, tenduntur eius vicinæ partes, comprimitur aliquatenus digitis, vnde fieri non potest, quin aliquid caloris & spirituum in eam denuò ad-

aduocentur, qui sensum non obtundere possunt, sed potius acuere: præterquam quod cutis sic eleuata, supra musculos non recumbit, nec bene, substratam adiposam membranam habet, cui velut molli pului nari innixa, retusam valde vulneris acutiem sentiret, quoniam sic partes laxatae, ac molles minus ictui resisterent, & faciliorem redderent continui solutionem, ac proinde minorem dolorem.

At esto, minuatur dolor, non minuitur tamen cutis scissura, quandoquidem ea sit satis ampla, ut detecta vena comodè possit ligari: hoc quamvis non videatur magnum aliquid damnum illicè inferre, tamen bene consideranti, erit valde suspectum; scinditur cutis in ipsâ flexurâ brachij, vbi videmus passim ipsas phlebotomiæ puncturas ex leui quacumque occasione inflammari, & suppurari, ergò multò magis poterit hoc in tali scissura euenire, vbi maior dolor ex maiori vulnere fit, suturæ quæ quandoque adhibentur augent incommodum ipsius venæ grandior sectio, ligatura, & ex tubuli immissione, ac manuum tractatione concusio, partem debilitant, & calorem cum spiritibus aduocant, ac tandem exeuntris, & ingredientis sanguinis tumultus, qui supponitur

14 Sectio I. Cap. II.

nitur in corpore fieri, materiam ibi facile suppeditat ad suppurationem pariendam, præsertim si pluries repetenda sit Transfusio, ut aliquibus placet. Si respiciatur præterea ad corpus jam antiquatâ ægritudine laxatum, (ijs enim commoda censetur Transfusio) si perturbatio humorum ex tali agitatione necessariò sequuta confideretur, certè vel leuis additus dolor, multum debet existimari.

Vena vñico quidem aperitur foramine, in quo si damnum cum utilitate penetur, nescio quisnam ex his possit præponderare; etenim utilitas sistit solum in hoc, quod vitatur vna vena punctio; at si vna solum fiat, necessariò debet fieri satis ampla, vt ingredi possit tubulus, & relinquatur locus sanguini per idem foramen exculti; ita vt huius vñica amplitudo nil minus habeat, quam binæ ab alijs factæ aperitiones multo magis exiguae. Damnum vero indè emerget; plus namque doloris asseret vna grandior incisio, quam binæ angustiores puncturæ, (venæ magnæ cubiti sensus non denegatur, cum communivestiatur tunicâ, vt ait Laurentius) siquidem earum singulæ leuissime affligunt cum parvam faciant continui solutionem, & temporis interuallo, quo vna ab

ab alia distat (secunda enim ad educationem sanguinis non fit , nisi prius appositus sit , & ligatus in prima tubulus , & instet jam noui sanguinis introduc^tio) tali , inquam , temporis spatio Natura ita quiescat , ut prioris oblita , nouam ferat alacriter ; at vnica grandior , tota simul irruit , venam magis sensibiliter lacerat ; ergo magis etiam dolorificè : adde quod facilius etiam coalescunt exiguae scissuræ , quam grandior , sive que superius enarrata incommoda de cutis scissurâ pariter in venâ vitantur ; imò & sanguinis effluvium impeditur , quod facilimè posset deinde contingere , tum ob latius orificium , tum ob sanguinis arteriosi , & calidioris copiam , qua venæ turgidae ob ilius Transfusionem supponuntur .

Nec obstat id quod adiungitur , nempè illo sanguine , qui à tali ampio venæ foramine egreditur , posse tubulum allui , & decurrentem intus sanguinem benè foueri , quia exiens sanguis , impingit quidem intubulum , sed non per totum eius decursum vndique prògreditur , quinimò potius per ipsum brachium excurrit , præsertim cum violenter egredi non possit ob ampliorem venæ aperitionem , sicuti videmus in ipsa aquâ , quæ quo per angustiores canales permeat ,

16 *Sectio I. Cap. II.*

meat, eò violentius, & distantius egreditur : Insuper licet per tubulum semper excurrat , tamen non potest multum caloris interno sanguini communicare, cum ab aere quamvis calido , alteretur , ac spiritus , quos habet , ad egressum ex venâ euolent citissime infrauras , vt infra melius dicetur : multum etiam caloris requiritur ad foverendum tubulum , & maximè argenteum , (quem audio adhibitum fuisse) vnde copiosius id posunt præstare spongiæ calidâ affusæ , & saepius repetitæ , quam paucus sanguis leuiter tantum lambens canaliculi superficiem .

Hæc dicta volo ad solius operationis censuram , non ad criminandos operatores , quos , tum exterios , tum nostrates laudare , non desino , qui vt suæ specimen solertiæ præberent , nil intentatum relinquere voluerunt , in quo non eluceret propriarum manuum dexteritas , at impossibile , & inutile est Aetiopem lauare , scilicet , Transfusionem absque dolore , & incomodo celebrare .

Meditatur D. Hyppolitus Magnanus Anatomiæ Professor accuratissimus , & amicus meus singularis (qui vix auditam in Vrbe Transfusionem pluries in brutis exercuit , vt nonnullorum satisfaceret prudenti curio-

curiositati) Transfusionem facere in homine suauiori modo , ac ferè cum phlebotomia conueniente , non quidem ut illius asseclam se declareret , sed solum ut propriam diligentiam in Anatomico opere ostendat . Is nudato brachio , binas cogitat facere in eo ligaturas , vnam infra' , alteram supra cubiti flexuram , & inferiorem præsertim fortiorum facere , additâ etiam laminâ plumbeâ ad intercipiendum sanguinis ascensum , hinc venam aperire eodem foramine , quod fit in phlebotomia , ac statim immisso tubulo laxare superius vinculum , & sanguis per bellè ingredietur , absque ullâ cutis lacratione , & venæ incommodâ pertractione , & ligaturâ : ad egressum autem prioris sanguinis , venam in pede secare , vbi nullo cum patientis incommodo sanguis euacuat . Placuit sanè inuentio , quam , licet contra meum argumentum aliquatenus pugnare videatur , reticere non potui ; cum non consistat in hoc Transfusionis confundendæ fundamentum : præualuit amici laus . At solum circa talem operationem dubitare posset aliquis de inferiore ligaturâ brachij , quæ nisi arctissima fiat , non poterit sanguinis ascensum recte impedire , præsertim cum à noui sanguinis ingressu supponatur

eiudem intra venas motum concitatiorem fieri; at si fortis valde fiat, excitabitur dolor ingens, simul cum alijs incomodis, ob tot muscularum rigidam compressionem. Insuper sectionis labra concidunt facillime, præcipue si pinguioris habitus sit homo; idque saepius euenit licet sanguine repleta sit vena, à quo esitum affectante ista vulneris obturatio facilis potest impediri, ergo in hoc casu magis venæ orificium impeditur, cum per venam sectam sanguis non currat ob infernam brachij ligaturam; ex tali autem vulneris obturazione difficultior euadit tubuli immissio, nec sine lacerationis periculo, & doloris sensu non exiguo.

Placet hic etiam adnectere dissentionem quandam inter Gallos & Italos Transfusores natam circa delectum arteriarum secandarum: namque illi mortem animalis transfundentis vitare volentes, relictis Carotidibus, secuerunt arterias crurales. isti autem, ob earum exilitatem, impossibilem in ijs operationem experti sunt; quam sanè disparitatem nihil solidi in se continere omnibus patet, cum enim homo non sit, sed brutum animal, quod sanguinem est effusum, parum refert, vtra in eo fecetur arteria,

teria , & an ex eâ sectione moriatur ; at si homo deberet sanguinem alteri homini communicare , tunc certè magni momenti esset inferioris arteriæ sectio , cum procul dubio ex carotidis incisione magna immineant pericula , (quidquid in contrarium nonnulli sentiant) tum ob cerebri , cordis que viciniam , tum ob Oesophagum , & asperam arteriam ibi propinquè stantes , quæ partes ex tali scissurâ facile poscent alicui læsioni succumbere . Cæterum nemo dubitat meliorem sanguinem ex carotide exire , quam ex cruralibus , quia recentior , & spiritibus magis saturatus surgit à corde , ac proindè magis aptum esse ad Transfusionem . Quod autem omnibus sectio cruralium in brutis non fœliciter euenerit , nec miror ; etenim longè facilior est carotidum , quam cruralium incisio , ob illarum maiorem turgentiam , & ampliorem ductum ; cruralium tamen non est impossibilis sectio , juxta Parisiensium testimonia , namque Viri doctissimi noluissent certè in re tam leui mentiri ; atsi ipsi id assequuti sunt , procul dubio grandiores canes secuisse crediderim , ac insuper , vel diligentiores fuisse , vel fœliciores .

C A P V T I I I .

*Dubitatur de loco, in quem sanguis
transfunditur.*

Avidisti jam Lector, quam incertus sit modus, quo Transfusio peragitur, & quam inconcinnus, & laboriosus ordo, qui adhibetur. Iuuat nunc examinare paucisper locum, in quem sanguis effunditur. At statim toruâ cenuice rigidus Transfusor assurgit, increpat, ac damnat huiusmodi examen, cum ingressus sanguinis intra venas irrefragabili pateat experientia; animal enim, quod sanguinem communicat, exangue ab operatione relinquitur, quod recipit autem, pulsationes in corde vehementiores habet, & tumorem in venâ recipiente: At quiescat aliquantulum precor, sciatque me non dubitare de ingressu sanguinis in corpus, sed de eius rectâ distributione per venas, & quæso mecum tali pacto ratiocinetur.

At primò supponat nos eâdem mensurâ ingredi sanguinem arteriale, ac egreditur venalis, quandoquidem iste præ sui crassi. tie lentiùs exit, & arterialis ab impellente

vi citius intra venas intruditur , & conseq[ue]nter in maiori quantitate . Hoc autem supposito , dubitari potest de perfecta noui sanguinis distribuione , siquidem emittitur spatio vnius pulsationis dracma vna sanguinis venalis e. g. & in eodem temporis spatio duæ dracmæ sanguinis arterialis intromittuntur : generatur præterea eodem tempore nouus sanguis intra corpus ab alimentis assumptis , nunquam enim feriantur coctrix , & sanguificatrix facultas ; ergò cum plus immittatur quam exeat regurgitabit profectò maximè cum peruerterit ad remotiores , & exiliores venarum ramifications , vbi ob viarium angustias , & superuenientis sanguinis copiam , regressus certè ejusdem fiet ad interiora .

Et licet hæc sanguinum turgentia in illis venis non adesset , & sanguis eâdem mensurâ , qua ingreditur , egredetur ; dubitandum nihilominus esset de recta sanguinis diffusione ad eas venas ; cum enim tam citò tantus sanguis intra corpus distribuat[ur] , ac multò maiori celeritate , quam naturali eius motui conueniat , & obstant præterea venarum confusæ , ac tenuissimæ ramifications credibile est hoc fieri perfide non posse , sed vel afferendum talem

sanguinem in alias partes , quam in venas transire , vel admittenda est in illis venis magna attractricis facultatis operatio , quæ sanguinem , quo quis non obstante impedimento , violenter ad illas alliciat ; hæc verò attractricis vehemens operatio ; non ita liberè potest admitti , cum illa mediante calore , & spiritibus fiat ; ibi autem illorum non reperiatur ea copia , quæ ad tale opus præstandum requireretur , cum caloris fortis ijs partibus non sit adeò propinquus ; nec corpori à rebelli ægritudine jam diù afflictato tanta possit inesse spirituum copia , valens attractricis violentæ effectum præstare ; quo pacto igitur sanguis illuc permeabit tam citò , non liberè potens ingredi , nec à venis attractus ?

Nec objiciat aliquis Vacui metum ; ob quem fiat talis attractio , licet ratione spirituum fieri non posset . Siquidem respondi potest verisimile esse alio modo præcavéri vacuum ab ipsâ naturâ , concidentibus , scilicet in se venis ipsis , quæ cum simplici , ac subtili tunicâ sint conflatæ , facile concidunt , & coarctantur si sanguine sint evacuatæ , & sic vacuum perbellè vitatur , nec proindè opus habet natura transmittendi spiritus à nobilioribus partibus ad yltimas

venas , vt meditantibus illis fieri possit san- ~~mediantibus~~:
guinis vehemens attractio .

Nec rursus opponi potest aduenientis sanguinis melior conditio , cuius indiga natura , vt morbi detrimenta resarciat , auidè illum exugit , & maiori , qua potest celeritate per vniuersi corporis penetralia rititur distribuere ; falsò namque supponitur hæc aduenientis sanguinis melior conditio , cum alterius speciei sanguis , quantumuis optimus , naturæ humanae congeneus esse non possit (vt inferius diffusè probandum erit) & per consequens ab eâ tantâ cum auiditate non expetatur : Ac licet expeteretur , adeò tam en dilatare venas illas non posset , vt sanguinis suctionem tam breui temporis spatio absoluarent ; nisi dicatur ipsam sibi inuenire ignotas vias , quibus humores ducat ad vniuersum corpus , sed hoc molitur natura vbi propriæ viæ nullæ sunt , & vrget maxima refectionis necessitas ; sed in hoc casu venæ sunt vndequaque ad hoc optimè diffusæ , nec adest præfata necessitas . At quæ sint istæ viæ , quas sibi parat natura pro infuso sanguine deferendo paulò inferius nos ipsi vltrò manifestabimus .

Aduenientis sanguinis tam citæ diffusioni non parum obstant valuulæ , seu ostiola ve-

Hier. Fa.
bric. A-
quapen.
de Ven.
ostiolis.

narum ab Aquapendente reperta ; quidquid enim sit de illorum usu , certum est posse aliqualiter motum sanguinis per venas ascendentis retardare ; (loquor juxta circulationis dogmata , alioquin frustra cum Transfusoribus disceptarem) vel enim habent orificium versus Hepar , aut è contra , semper impinget in illa sanguis , & ex intercepto cursu regurgitabit ad arterias . Hæc verò ostiola non tam in rectis , & patentibus venarum ductibus reperiuntur , quā ubi rami minores sparguntur , ac obliquè propagantur ; ergò cum sanguis dum ab obliquis ramis in latiorem truncum vult diffundi ; statim impedimentum inueniat , maiorem procul dubio habebit regressum : nec censendum has valuulas , ut potè tenuissimas facilè disrupti posse ab ingrediente sanguine , namque ipsem Aquapendens testatur , quod summa cum tenuitate summa etiam

Aquap.
ibid.

densitas adiuncta est , quod factum est ad ostiolorum securitatem , ac patiendi difficultatem , ne videlicet in cursu sanguinis valido , ac præcipito , ubi in has valuulas impingeret , disruptarentur ; ad quam densitatem probandam , varicum addit exemplum , cum tunc temporis diù retineant hæc valuulae sanguinem melancolicum , & pondero-

derosum, quod certè non nisi roboris est indicium.

Igitur recta transfusi sanguinis intra corpus diffusio multas patitur difficultates, licet recipi intrà corpus totum sanguinem repetitæ demonstrauerint experientiæ; oculis nec ego fidem adimo, neque hic transfundi sanguinem in aliud corpus absolutè nego, sed solum rationabiliter dubito de illius recto itinere per venas; nec rationes solum propono, sed experientiam adiungo.

Dum in brutis Transfusionem Romæ celebraret diligentissimus Anatomiae Professor D. Hyppolitus Magnanus, aperuit grandiori cani jugularem venam, & immisit eam veruecini sanguinis copiam, quam priùs eidem cani extraxerat; optimè sanguis ingressus est, & peractâ operatione solutisque vinculis cœpit progredi canis, at vix paucos passus ediderat, cum magnâ capitus vertigine, cœpit in gyrum volui usque dum ferè exanimis concideret, ac manè sequenti simili detentus affectione fuit inuentus; obstupare spectatores, ac talis vertiginis causa communiter relata fuit ad intromissi sanguinis nimiam copiam, quo vene cerebri repletæ, talem peperissent effectum; sectus proinde canis, ut aliquorum satis-

satisficeret prudenti curiositati , nullum sanguinem in cerebro habebat, ac totus aderat in abdominis cavitate , ac intra vessicam & renes .

Videant igitur Transfusores vtrum perfectè sanguis intrà venas distribuatur , an potius in patentes cavitates corporis transmittatur : Certè hic canis non adeò paruus erat , vt eam sanguinis quantitatem substineret non posset , eo magis , quod antecedentibus diebus illi ferè totus proprius sanguis fuerat detractus . Insuper si ob alimenti necessitatem augetur in venis attractrix facultas , vt superius obijciebatur , cur in tali casu non præualuit , cum canis iste jam multò antea fuisset proprio sanguine destitutus , ac sanguis adueniens esset ibi necessariùs ad vitam , non ad salutem ? Ac si alicubi permeare potuisset , certè ad cerebrum peruenisset : in jugularibus nullæ sunt valuulæ , quæ possint motum illius retardare ; imò cerebri præstantia citissimam , quam reliquæ partes , postulat sanguinis affusionem ; ergò cum ibi non fuerit repertus , signum est , vel ibi permeare non posse , vel alienum sanguinem à naturâ non regi . Illam autem vertiginem ex feruentis sanguinis confluxu intrà abdomen , eiusque effumatione

*Aqua p.
loc. cit.*

tione ad caput obortam esse crediderim .

At inquietus , ex unico casu non esse arguendum ad omnes , quippe si semel male se habuit operatio , pluries tamen fœliciter est peracta , sicuti experientia , præcipue à Gallis factæ testantur , qui non solum unius canis sanguinem in alterum transfuserunt , sed transfusum in eo cane sanguinem , iterum aliari communicarunt fœliciter .

Et sanè ex allatâ à me historiâ , sic prorsus in omnibus euenire non assero , solum dubitandi rationes hoc euentu confirmo : Ceterum si ex Parisiensium Transfusionibus benè se habuerunt canes , hoc neque universalē affirmationem pro contrariâ parte potest arguere ; forsitan ob canini sanguinis congeneritatem , ob immisionis lenorem impetum , ob intromissionis sanguinis minorem quantitatem non adeò sensibilis apparuit læsio , quamuis perfecta non fuerit facta distributio , quæ temporis progressu potuit emendari . Neque exactam sanguinis ingesti diffusionem infallibiliter probat eiusdem sanguinis in alium canem repetita Transfusio , quandoquidem credibile est eum canem per quinque dies optimè nutritum potuisse gignere idoneam sanguinis quantitatem , quæ nouæ transfusioni posset inseruire , simul cum

cum ea portione , quæ prius in eius corpore remanserat antè primam Transfusionem , adeò ut sanguis , qui in tertium canem transfusus fuit , non idem fuerit sanguis , qui prius à primo cane in secundum transserat , sed eum cum perfectè distribui non potuisse , fuisse à corpore tamquam inutilem simul cum cæteris excrementis exculsum .

Quod autem canes , qui sanguinem receperunt , statim ac vincula soluuntur , alacres surgant , ac currant , nil mirum videatur , cum ignæ canum naturæ hoc apprimè competat , ac maximè si diu fuerint vinculis detenti , ac cruciati . Prætereā sanguis ingestus , licet non bene sit distributus aliquos spiritus illico ipsis communicat , ob calorem quem secum habet , si cuti accidit ijs , qui ex vini meracioris potu exhilarari fibi spiritus sentiunt , & vires crescere , & tamen vinum illud vix peruenit ad stomachum , nec adhuc cœpit corpori per coctionem assimilari .

Adde e possum ad nostræ dubitationis robur alterius canis sortem infelicem , ne vnicus casus allatus parui momenti videatur . Is recepto sanguine bene se habuit , sed paulò post largissima passus est vrinæ , & sudoris effluvia , quæ vel ipsius sanguinis fo-

foras à naturā per has vias protusi eruptiones censeri potuerunt, vel corporis colliquationes ab ipso sanguine factæ ob impeditum naturalem decursum, ac consequenter partam intra corpus agitationem, & calorem immodicum. Binos insuper alios canes sanguinem eādem de causa minxisse, retulit fide dignus Professor.

Verum hæc omnia incommoda facile vitari posse quispiam respondet, si sanguis in pauca quantitate immittatur. Hoc autem nunc venit examinandum.

C A P V T I V .

Probatur sanguinis transfundendi quantitatem non posse determinari.

TOUM vnica vice transfundendum esse sanguinem suadere primò videtur magnæ incommoditatis vitatio, quæ repetitas transfusiones comitatur, fieri namque non potest, quin, vt probatum est suprà, in ipsa sectione dolores, & incommoda æger non patiatur, & ex ingrediente sanguine aliquam non sentiat intra corpus agitationem, & alterationem, quæ omnia, si plures

ries fiat Transfusio , multiplicantur in detrimentum patientis , at si vnicà tantum , vice celebretur , semel quoque afflictatur eger , & facilius acquiritur quod speratur juuamen , cum tota sanguinis quantitas simul ingrediens suā vi facilius , & citius possit morbosam dispositionem expellere .

Suadetur id præterea , eo quia nisi sanguis nouus vniuersaliter ad omnes corporis partes perueniat , nullam potest utilitatem afferre , quia non potest calorem ubique communicare , nec vegetiores spiritus , & commodum alimentum singulis elargiri , sanitas autem in æquali totius corporis temperamento , & vigore consistit ; si ergo non tota eius quantitas simul , sed pluribus vicibus paulatim infundatur , hoc procul dubio contingit , quia pauca boni sanguinis quantitas , quantumuis rectè circulet , vix ad vnius partis refectionem sufficit , nec nouum calorem , (quem exiguum in paucā quantitate continet , & partim forsan amittit) potest firmiter partibus imprimere ad earundem stabilem refectionem .

At maximè hallucinantur qui utilem & commodam putant vnicam transfusionem ; verum quidem est vitari repetitionem doloris & incommodi ex repetitâ operatione

pro-

orouenientium , at non vitatur , imò au-
getur interna agitatio , & à sanguinis im-
missi copià non faciliùs , ac citius tollitur
morbus , sed fit contumacior , ac noui morbi
cumulantur prioribus . Etenim copiosè iti-
gestus sanguis quomodo poterit à partibus
recipi ? nonne abundè probatum est sanguini-
mem non ita facile per venarū ramifications
distribui , sed regurgitare intra corporis ca-
uitates eo vehementius , quo fuerit copio-
sior : canes sanguineo mixtu laborantes post
Transfusionem , & reperta intra eorum
abdomen sanguinis congeries , id planè te-
stantur ; & hæc minor videbitur agitatio ,
quam si paulatim repetitis vicibus sanguis
intromittatur ? Insuper copiosi sanguinis
ingredientis impetus , licet validus , semper
aliquam inueniet morbificæ caulæ resisten-
tiā , quæ ipsi eo validius opponetur , quò
fortior erit ipsius violentia tam in expellen-
do corrupto sanguine , tam in afferendā
partibus nouā temperie ; ex his verò agen-
tis , & patientis motibus , corpus profectò
admodum sensibiliter concutietur , ac mul-
tò magis , quam si agentis lenitas cum mi-
nore patientis resistenti à pugnaret .

Et his relictis , ingens accederet corpori
incommodum ex subita , ac totali eius mu-
tatione

tatione à statu morboſo ad integrum fani-
tatem , quæ ex tali boni ſanguinis immiſſio-
ne ſtatiſ eueniret . Tum Hippocrates , tum
Galenus centenis in locis talium ſubitarum
mutationum notarunt pericula , ac præfer-
tim ille de huiusmodi mutatione , quæ in
Transfuſione fit magis propriè loquutus
est cum dixit : *Plurimum , atque repente
euacuare , vel replere , vel calefacere , vel
refrigerare , aut aliter corpus mouere ,
periculofum , omne enim nimium naturæ
inimicum , sed quod paulatim fit tutum
eft , tum alias , tum cum ab altero ad al-
terum transitus fit .* Siquidem in Transfu-
ſione vnicà vice peracta plurimum euacua-
tur , & quidem repente , & plurimum , &
repente impletur nouo ſanguine corpus , &
ex ſanguine multis cum ſpiritibus ingresso ;
multum calefit , & alteratur , ergò periculo
non vacat talis Transfuſio , & eo magis ,
quod ſimul multum euacuat , multum im-
plet , multum calefacit , multum mouet ,
quando vnicum tantum horum , periculofum
effe , censuit Valesius . Nec obſtat quod
talis mutatio , quia in bonum corporis fit ,
periculosa effe non poffit , namque agita-
tio , quæ fit intra corpus , omnem prorsus
tollit mutationis bonitatem , vt præceteris
ſentit

2. A-
phor 51.

Franc.
Valles.
in com.
Aphor.
51. 2.
ſection.

sensit doctissimus Christophorus Auega, asserens, quod talis mutatio non tantum nocet ubi à naturali dispositione in id quod præter naturam est, mutatur, sed & si à non naturali dispositione in natuam, & propriam reducatur. Nec iterum obstat, quod Hippocrates dixerit transfusum ab altero ad alterum esse periculosum, vt pote inter contraria factum, sanguis autem qui euacuatur, & qui infunditur, sint idem tum ratione sanguinis, tum ratione quantitatis: Quandoquidem respondetur, hcs sanguines differre, eò quia sunt diuersorum individuorum, inter quæ magna plerumque inest diuersitas, ac etiam sunt diuersæ speciei, cum brutum animal sanguinem transfundat in hominem; & si nulla alia adesset disparitas, ea maxima inest, quod unus exsanguinibus morbosus, est, & fæculentus, alter, purus subtilis, & optimus, & vt comentatur. Galenus, mutatio hæc periculosa est, cum ab altero, cui assueuimus, transimus ad alterum, & vt Vallesius subiungit, cum ab insuetis reuertimur ad consueta, in Transfusione ab insueto morbo sanguine reuertitur æger ad bonum, & congeneum, velsi mauis dicere, à morbo sanguine, quo assueuerat nutritri, accipit denuo bonum sanguinem, quo multo

Christ.
Auega
in com.
aphor.
suprad.

Galen.
in com.
aphor, si
sect. 2.

Valles.
ibidem.

tempore fuerat destitutus , ergo magna subit , & periculofam mutationem licet sanguis fit qui educitur , & qui recipitur .

Tandem nec prædictis Hippocratis textibus opponi possunt alij eiusdem textus , in quibus mutationes violentas , & precipue sanguinis missiones vsque ad animi deliquum probat ; etenim tales euacuationes & motus non in regulari curâ usurpando esse voluit , sed in curâ coactâ , vt sentit Foroliuiensis ; at in Transfusione , quæ præcipue morbis chronicis conuenit , non videtur curâ tam præcipiti esse vtendit , cum morbi tales dent sufficietes inducias ad operationis repetitionem .

Prætereo extinctionem caloris nativi , quam faceret in corpore unica , & copiosa Transfusio , hoc namque est ynum expericulis , quæ continentur in mutationibus subitanis , vt supra retulimus ; nec præter rationem hoc eueniret , cum compertum apud omnes sit nativum calorem extingui , non solum ob pabuli defectum , sed etiam ob eiusdem nimiam copiam , qua obrutus dissoluitur ; at nimius respectu ægrotantis in corpore caloris tantus sanguis simul irruens absque dubio esset .

Iam video exultantes mihi gratulari Trans-

Foroli-
uien. in
aphor.

Transfusores, quod nempe vnicam Transfusionem damnans, ipsorum dogmatibus fuerim assentitus, cum plerique illorum magis rationabiliter afferant, diebus, ac vicibus repetitis esse peragendam, at quiescant parumper, nec proinde illius me opinentur amicum,

. . . timeant Danaos & dona ferentes
quæ superius allata sunt argumenta, non in
Transfusionis fulcimentum tendunt, sed in
ruinam: namque ideo probatum fuit illam
vnicà vice non esse faciendam, ut probetur
deinde nec etiam repetitis vicibus posse vti-
liter adimpleri, & consequenter quoad quan-
titatem infundendi sanguinis, illam esse in-
certam prorsus, & dubiam; audiant igitur
secundæ propositionis probationes.

Certissimo constat experimento, quod ubi
duæ res simul miscentur, illa quæ vel quan-
titate, vel qualitate superat alteram, eam
sibi quoque assimilat, ita ut fere nihil de
proprijs qualitatibus, & virtute retineat:
passim hoc videtur in mixtione multæ aquæ
cum pauca vini quantitate, ex qua licet vi-
num qualitate aquam supererat superatur
tamen ratione quantitatis ab aquâ, & ipsius
vertitur in naturam; & è contra idem fit in
mixtione pauci rubri liqnoris cum multo

Virgil.
æneid.

36 *Sectio I. Cap. IV.*

albo , in qua ruber color ob vehementiorem coloris qualitatem sibi album quoquomodo assimilat , licet in quantitate maiorem :

Notissimum præterea est , quod si partitis vicibus repetatur Transfusio , multo maior erit quantitas remanentis in corpore prauis sanguinis , quam boni , qui nouiter transfunditur ab alio individuo , ergo cum prauus sanguis existens in corpore , quantitate longè superet bonum immisum , afferendum necessario erit , non bonum sanguinem prauis emendare corruptelas , sed potius illius infici posse conditionibus , ac prorsus in eius degenerare naturam , vndè consequenter erit inferendum , repetitas transfusiones ad nihil aliud inferuire , quam ad augendam discrasiam , & ad stabiliendam causæ morbificæ quantitatem .

At si immissus per Transfusionem sanguis quantitate præexistentem iu corpore non superat , superat tamen qualitate . & sic vél in exigua copia reliquum reddit sibi similem & puriorem , Attamen si qualitatum excessus vnius sanguinis supra alterum erit metiendus , præualebit certè corruptus sanguis non bonus , nam præterquam quod ille iam discrasiam in præcipuis partibus corporis firmavit , ac in proprio suæ generatio-
nis

nis loco residens, magis seuerè ibi suam exer-
cet tyramnidem, præualet certè in multis
mixtionibus pars deterior supra meliorem.
Immisceas parum aquæ turbidæ vel amaræ
cum maiori quantitate aquæ puræ; & dul-
cioris, & profectò videbis admodum sensi-
biliter communicatas aquæ dulci, & claræ
amaritudinem, & confusionem: non sic eue-
niet si magnæ quantitati eiusdem amaræ
aquæ, paucam dulcem assundas, etenim nul-
lam ferè illi comunicatam dulcedinem degu-
stabis, & hoc certè fiet ob prauæ qualitatis
excessum supra meliorem. Simili prorsus mo-
do in sanguinum mixtione contingit, siqui-
dem potius prauus excessum habebit supra
bonum, quam è contra, non obstante præfer-
tim huius majori quantitate.

Nec dicas cum nouo sanguine inferri nouum calorem, qui disgregare valens ethero-
genea ab homo generis, poterit etiam malas
sanguinis qualitates separare ne, nouum in-
ficiant. Respondeo namque, quod sicut san-
guinis immixti quantitas respectu alterius
est exigua, sic etiam erit calor exiguus, &
parum sufficiens ad tale opus, cum præcipue
a contrariarum qualitatum contumacia non
parum possit disperdi.

Confirmat assertionem nostram Hippocra-

Hippoc.
2.aphor.
10. tis preceptum , inquit ille : *Impura corpora quò plus nutries , eò magis laedes ; ob eam nempè rationem , quam subdit in commentario Galenus : corruptitur enim adueniens alimento , una cum ijs vitiosis humoribus , qui iam in corpore præexistunt , ita ut ipsorum quidem quantitas augeatur , qualitas verò seruetur . Licer ibi cum Hippocrate loquatur de illa nutritione , quæ fit mediante ventriculi coctione , & de cruditatibus in primis vijs existentibus , valet etiam in casu nostro assertio , cum loquamur de magis immediatà corporis nutritione , & de impuritatibus , quæ cum intra venas sint , magis etiam sunt stabiles , & contumaces .*

Nititur concutere supra dicta argutus ne scio quis Transfusor validà satis obiectione ; inquit ille : si repetitæ transfusiones sanguinis non possunt humorum corruptelam tollere sed potius adaugent , ergo id etiam præstabunt repetita alterantia , & medamenta , quæ per epicrasim purgant , quæ in paucâ quantitate propinantur , at contrarium asserit experientia . Disparitatem nihilominus facillimè assingo , siquidem tum alterantia , tum purgantia non sunt sicuti immissus sanguis qui cum priore conuenit ratione substantiæ , & solum discrepat quoad maio-

maiores perfectionem, ac proinde facile potest in illius naturam transire, illa namque plurimum discrepant a reliquis corporis humoribus, tum substantia tum praeципuis qualitatibus, & ideo non possunt in eorum naturam verti, nec ab ipsisdem superari, cum praecipue purgantia agant tota substantia, nec aliud moliantur, quam materia peccantis educationem.

Constat igitur, nec etiam repetitis vicibus immissum sanguinem conferre. At quamuis aliquando sic posset immitti remaneret tamen alia non levis difficultas excutienda, quae scilicet quantitas, tum in singulis immissionibus, tum ad totalem morbi debellationem esset transfundenda, cum in hoc praecipue consistat remedij comoditas, hoc autem non ita faciliter stabiliri potest, quandoquidem si reliquarum medicinarum dosis excedens infert grauia pericula, deficiens vero, inutiliter propinatur, similiter hoc contingit de sanguine, & eodem magis cum antiquorum ægrotantium lassata natura (in his ut plurimum celebratur Transfusio) magis sentiat remedij excessum, vel deficienciam, nec immisso brutalis sanguinis exacto noscatur temperies, ac cum patientis hominis sanguine correlatio, nec quantitas eius-

dem sanguinis introeuntis ponderari possit, ita ut proportione respondeat altero exeunti, ne præter rationem repleatur æger, vel necessariâ refectione destituatur.

Audiui excogitatum fuisse instrumentum quoddam ad ponderandum sanguinem, qui immittitur quod talis est structuræ. In illis tunc ~~orum~~ extremitatibus, in quibus inuicem cœunt adnectitur vtrinque vessicula, quæ continet e. g. vnciam vnam sanguinis, in quam sanguis transfundentis colligitur, nec prius in alterum recepturum tubulum transmeare permittitur, quam plena sit talis vessicula, tunc enim probe noscitur vnam sanguinis vnciam fuisse transfusam. At in aliud periculum dicit huiusmodi instrumentum, si quidem inutilem prorsus reddit sanguinem, & spiritibus depauperat, dum in ea veluti lacunâ eum immorari facit antequam corpus ingrediatur. Sunt alij, qui horologij, vel penduli beneficio creduntur posse determinari quantitatem sanguinis transfusi spatio tot minutorum, vel vndationum, sed sicuti systoles, & diastoles possunt in transfundentibus corporibus quæ vis de causâ nunc celeriores reddit, nunc tardiores, & ab illis immittitur in alterum corpus sanguis, ita stabiliri non potest quantum fiant

fiant intra quadrantem horæ pulsationes, ac quantus ab eis sanguis effundatur. At nimiam excreuit in quantitatem discursus, properemus ad ali.

C A P V T . V.

Disceptatur de qualitate sanguinis qui transfund.

Humani sanguinis in alterum hominem immisionem, vel ipsi Transfusores exhorruerunt, legibns, & pietati inimicum opus exequi recusantes quia propter communis affensu brutalis sanguine vtuntur, quem idoneum ad hoc putant, imo & humano meliorum; an autem rationi respondeat hic usus, negandum potius videtur, quam asserendum.

Obstat præceteris sensibilis ipsi etiam vulgo disparitas inter brutum, & hominem, qua vel ipsæ rudes mulierculæ impossibile declarant perfectam refectionem ab altero alteri comunicandam. Etenim quis potest induci ut credat, sanguinem aptum nutriendo verueci, sordido, fastido, ac vili animanti, eundem idoneum esse ad hominis, non nutritionem

tionem tantum, sed optimam restauratio-
 nem? nonne eandem imperfectionem, & ex-
 crementa, quæ proprio corpori comunicat
 alteri violenter intrusus ~~in~~ inferet? Ves-
 cimur quidem, & probè reficimur veruecinis,
 & aliorum animantium carnibus, sed illas
 non immediate nostris apporimus, sed tum
 extra, tum intra corpus nostrum varijs co-
 titionibus reddimus puras, & aliquid quo
 dammodo humanæ impertimur antequam
 eis nutriamur; at in Transfusione brutalem
 sanguinem statim intra corporis penetralia
 recipimus, qui quoad plerasque qualitates
 multum à nobis distat, nec potest probè re-
 cipi, & perfectè assimilari.

Confirmat hanc diuersarum specierum
 incomposibilem discordiam vulgaris admo-
 dum res quæ quotidie nobis ob oculos poni-
 tur. Inseritur alicui arbori tenuis ramuscu-
 lis alterius arboris diuersæ speciei, hic ma-
 jori trunco neëtitur, & comuni vterque viuit
 nutrimento, quod è terrâ ipsis suppedita-
 tur; at licet vna iam facta sit arbor, licet
 comuni fruantur alimonia, non iride pro-
 priam mutarunt naturam sed inuicem alte-
 rantur, & fructus ædunt vtriusque naturæ
 participes; tantam ergo potuit exiguis ra-
 mus mutationem effcere in arbore, in qua
 rudior

rudior conditio minus facilem reddit alienarum qualitatum impressionem , nec adest humorum tam exacta , & multiplex natura , nec viscerum functiones ita sunt ordinatae , quæ alterationem , & laesionem facile recipi faciant ab adueniente contrario comunicatas .

Inferri igitur ex hoc cum ratione potest , insertum homini brutalem sanguinem vñiri quidem , sed talem facere mixtionem , vt inde alteratum corpus talis sanguinis qualitates necessario suscipiat , ac in eius quoquomodo naturam degeneret , eius scilicet recipiens fordes , & propriam belluam temperiem .

Quinimò , & mores , qui corporis temperamentum sequuntur , vt diffusè probauit Galenus , & peculiariter asseruit Rodericus Castrensis , docens , ex alimentis ingestis mutari temperiem , & subinde mores : in Transfusione alitur homo immediate brutali sanguine omnibus ijs spiritibus imbuto , qui intra ipsum animal belluinas operationes efficere valeant , sanguis iste arteriosus est , qui efficacior ad id præstandum à Senerto censemur , apud quem plura leguntur exempla harum mutationum à brutali sanguine assumpto prouenientium , organa eadem fere sunt ,

Galen.
li. quod
animi
mores
&c.
Roderi.
cus Ca-
stren in
lib. de
alimen.
sectio 2.
cap.4.
Sennert.
I. instiit.
part. 3.
sectio 2.
cap.4.

sunt , ac in brutis , ergo facillimè homines ,
brutales ædent operationes .

Figuram hominis ab immisso belluino sanguine immutari posse ita vt homo verueicno sanguine, imbutus cornua emittat, vellera, & vngues prorsus nego & ridiculum censeo , at licet ridiculum sit erit tamen Transfusoribus non parū infensum.Dantur certè iu verueicno sanguine partes extremitatiæ quæ in cornium pilorum , & vnguium naturam degenerant, sicut aliæ sanguinis partes puriores reliquis corporis partibus assimilantnr ; hæ autem partes sanguinis , siuè ex se ad nutrienda corporis membra perueniant , siuè ab ijs attrahantur parum refcrt , certum idest , quod tales partes sanguinis excrementosæ , quæ in humanum corpus immittuntur , vel ad eas partes de mandabuntur , prout fiebat in brutis , & sic gignent vellera cornua &c. vel si non de mandabuntur , eo quia harum rerum in homine nulla reperitur , remanebunt , cum reliquo sanguine, & ad nobilia viscerá permeabunt , vbi damnum non leue afferent reliquam sanguinis probam portionem corrumpendo .

Vidimus quanta adsit qualitatum disparitas inter humanum corpus , & belluinum sanguinem in eo Transfusum , vndè benè collegi-

legimus comodam restaurationem ab eo præstari nullomodo posse, verum incomoda non conteinnenda. Istabit nihilominus argutus Transfusor, & addet, brutalem sanguinem, licet quoad cæteras qualitates discrepet ab humano, conuenire tamen cum eo ratione caloris, qui est præcipua res, quæ attenduntur pro corporis refectione, etenim vel ipso afferente Platone omnium animantium, licet specie diuersorum vñus, & idem est calor & comuni patet experimento, deperditum in homine calorem restaurari, appositis supra refrigeratam partem animantis adhuc viuentis calidis visceribus, ex quo non nisi vtriusque indiuidui calorum symboleitas arguitur.

Sciat tamen non adeò indubitatem esse propositionem quam ipse facit de omnium animantium specie diuersorum calore, si quidem multa operatur calor nativus in uno animante, quæ in alio alterius speciei operari non potest licet plerumque sit in eodem gradu, imò in minori. Prætereo quod de struthio camelò, fertur ferrū ipsum vi caloris digerente, quod vel Leoni animantium omnium calidissimo exequi non permittitur: id absque dubio patet, fœnum, & paleas, quibus apprime nutritur Asellus torpidum,

& se-

Plato in
Timæo.

& segne animal, ideoque calore parum vivido suffultum, in hominis congeneum alimentum transfire non posse, licet hominis calor, vel idem sit cum Aselli calore, vel certe viuidior: crudas carnes, quibus innocè cætera animalia vescuntur, homo nullo pacto concoquere perfectè potest, licet sit quoad calorem perfectior; ergo patet diuersorum animantium calores non esse eiusdem profusus speciei, cum tam diuersos ædant effectus non à maiori, vel minori gradu, sed à diuersa formâ specificâ prouenientes. Optime quidem asseruit Plato, *omne animal in sanguine, & venis calorem quasi ignis quendam fontem habere*, quia in quolibet animali calor velut ignis coquens est sed non eodem procedit modo in singulis, cum secundum diuersas illorum species diuersimodè etiam circa coctionem operetur. Nec similitudinem inter omnes animantium calores probat allatum experimentum de animalibus viuis exectis ad restaurandum in refrigerata hominis parte calorem, quia sæpius id æquè præstant calentium aliarum rerum appositiones, & calidorum medicamentorum linimenta, quorum certè calor eiusdem speciei cum nativo hominis calore, censeri non debet, illa namque calentium ani-

Plato in
Timæo.

animalium appositiō nīl aliud præstat, quam elementaris caloris qualitates, quibus pori refrigeratæ partis aperiuntur, alliciuntur spiritus, vt ibi confluant, discutiuntur humores crassi, & lenti, si forte ibi sint, & natiuus calor aduocatur, vt à cæteris corporis partibus, illuc etiam parumper diffluat, & sanè non violenter, ita vt cor, & reliqua præstantiora viscera deserat, sed sufficieni irradiatione, qua gradatim absque ullo reliqui corporis periculo pars etiam illa deperdita, comuni gaudeat talis caloris influxu; cæterum credibile non est ab illo exenterato animante transmitti ibi propriam vim, & spiritus, quibus statim ea pars quasi nutriatur, perinde ac ipsum animal illos amplectabatur.

Instabit Transfusor: nonne superiùs dixisti belluinum sanguinem in humanum corpus Transfusum ibi posse belluinos mores, & qualitates producere? ergo eiusdem speciei illum facis, ac prorsus admittis id quod nuper negasti, scilicet calorem horum subiectorum ideo esse diuersum, quia quod operatur in uno, in altero operari non potest.

Respondeo non ita vniuersaliter me asseruisse omnia à bruto transfire in hominem mediante sanguinis effusione, sed solum dixisse

xisse qualitates ipsius sanguinis, tum primas
tum secundas, homini comunicari, & con-
sequenter posse alterare ipsius temperiem,
& mutata temperie mores eos scilicet, qui ab
ipsa intemperie possunt prouenire, puta ab
humida, & frigida torporem segnitiem, sto-
litudinem, à calida, & ficcà, furorem ra-
biem &c non verò eos mores, qui propriæ
brutorum naturæ conueniunt, & illa ab ho-
mine specificant, puta vocem vietus ratio-
nem, &c hæ namque operationes sunt illæ,
quæ animantium species constituunt, & si-
cuti calor, id quod in vna specie operantur,
in aliâ non efficiunt. Cæterum, & hoc non
supposito, tumat aduersarius quam libet ex
supradictis assertoribus, & mihi sufficiet,
etenim si vera erit prima, scilicet belluinam
naturam posse homini communicari per san-
guinem, & calorem, ergo ob tale periculum
non est celebranda hæc Transfusio: si autem
secunda vera fuerit, scilicet calorem in di-
uersis specie animalibus non posse easdem
operationes efficere, ergo inutilis conclu-
ditur vnius ad alterum transmigratio; sic
igitur duæ istæ assertiones, nulla obstante
earum contradictione, singulæ pugnabunt
in Transfusionem.

At possit quantumuis operari in homine
bru-

brutalis calor , sitque eiusdem prorsus speciei cum ipso , ideone periculo vacabit hæc . Transfusio ? minimè quidem , cum Transfundentis animalis calor à vulnera , ligaturis , & violento situ , quo detinetur , summopere agitetur & excandescat , ex quibus non valde amicū recipienti indiuiduo potest accedere , ac illius labantis vires perfectè reficeret ; imò ex vi , & agitatione supradicta potest facile concipere phlogosim , quæ posset in subiecto recipiente febrem accendere , cum præsertim tale corpus ægritudine rebelli laxatum , & proprij sanguinis effusione refrigeratum , talis impetus violentiam facillimè persentiat , & firmius recipiat , nec posset irruenti calori taliter resistere , ut contrarijs qualitatibus eius temperet ardorem , namque propria imbecillitas non permittit ipsum obstatre contrario aduenienti , sed potius illi succumbere .

Audistis iam satis quanta secum ferat incomoda belluini sanguinis in hominem infusio : vidistis denuo fabulosæ Circis perditas artes in lucem prodijisse , quibus homines conuertebantur in bruta , hoc quoque nomine etiam illis saeuiores , quod eæ dulci concentuum harmonia vtebantur ; hæ verò rigida sanguinis effusione perficiuntur . Ut

aurem pleniū earum eradicetur abusus , iuuat hic etiam refellere rationes nonnullas , quibus aliqui Transfusores , non solum brutalement sanguinem ad hoc opus idoneum censuerunt , verum humano sanguine longè meliorem existimarunt ; prima ratio sic habet ; Bruta animi passionibus non ita subiacent , vt homo , nec immoderate ciborum ingluuiei deseruiunt , vt ille ; quapropter meliorrem sanguinem apta sunt gigriere , & de facto in homine , & vel ipsis lactentibus puerulis purus sanguis non reperitur . Secunda est : utimur quotidie carnis animantium , illorum lacte plures morbi curantur , ergo sanguine etiam perfectè restaurabimur . Tertia est , quod facilius in brutis operatio perficitur , cum possint quomodo libet adaptari , arteria possit innocuè secari , & possint ad opus præparari , ea nutriendo ante operationem ijs cibis , qui illi morbo , quem curare intendimus , resistere valent .

Ad primam igitur sic responderetur falsum esse quod bruta minus quam homines passionibus animi subiaceant , & ingluuiei deseruant ; siquidem homo per hoc differt a brutis , quod rationis imperio passiones comprehendere potest ; per accidens enim se habet quod homo in aliquā ex ipsis obstinate perseue-

seueret , at bruta, qualia non aggrediuntur
vt passionibus obtemperent ? quantis tem-
pore coitus insaniunt furoribus? adeò vt plu-
ra ex ipsis ferè contabescant ; quanto in ra-
biem capiuntur impetu ? quam incessanter
gulæ deseruiunt , cum assiduè ad comeden-
dum parata , & intenta reperiantur ? at ho-
mo quantumuis voracior , statuta tempora
sibi parat ad cibum , apto ad digestionem
interuerso diffita , quæ licet quispiam mu-
tet , diù tamen à statutâ lege aberrare non
potest, ipsum , vel inuitum , ad iustum nor-
mam reducente natura . Si verò hominum
sanguis impurus ferè semper apparet , nil
prohibet talem quoque posse conspicari in bru-
tis: si enim in ijs videntur coctiones, si humor
aliquis exuberet & què benè eorum inficietur
sanguis ac in homine inficitur; cæterum respe-
ctuè ad brutalem sanguis humanus substanc-
tiam habet meliorem , & spiritus vegetiores,
quod nullus certè inficiari audebit .

Ad secundam alibi in hoc capite fuit re-
sponsum, quod dum carnibus , & lacte bru-
torum nutrimur , illas prius pluribus coctio-
nibus nobis congeneas reddimus , antequam
nobis assimilemus ; non sic in casu præsenti ,
in quo sanguinem bellum nullo modo
repurgatum immediate nostris visceribus

apponimus, & corpori assimilamus.

Belluino. Ad tertiam conceditur posse brutis secari arteriam, quia de illorum vita nihil curamus, posse item ligari, & quomodolibet ad opus adaptari, posse insuper optimè nutritri, attamen non ex hoc belluni sanguinis innotescit perfectio; si enim ijsdemmet cibis nutritiatur homo, sanguinem gignet absque dubio meliorem, quam bruta, ergo deleatur humano sanguini illata contumelia, qua belluino declarabatur imperfectior, & firmiter constet, incertam adhuc esse qualitatem sanguinis ad Transfusionem idonei, cum humano vti, sit periculosum, & quodammodo execrandum, belluino verò, sit inutile & perniciosum.

SECTIO SECUNDA

TRANSFUSIO INVILIS

CAPUT PRIMUM

*Ex parte sanguinis Transfusi inutilitas
Transfusionis arguitur.*

LVRIBVS in superiori sectione inutilitatem Transfusionis demonstrauimus , quamuis de illa propriè locuti non fuerimus , dum enim quantitatem , & qualitatem Transfusi sanguinis certa regula non stabilitas notauimus , simul eārum noxas , & pericula recensuimus , & non solum inutiles , sed perniciosas agnouimus : restat nunc ut de tali inutilitate magis ex professo loquamur , quandoquidem Transfusores se iactant remoturos præfatas incertitudines assiduis , & iteratis experientijs ; imò prædicant iam Transfusionem fœlici cum euentu pluries fuisse administratam , & nonnullos morbos exactè curasse .

Inculcandum igitur erit , vanum prorsus

D 3 esse

esse juuamen, quod à Transfusione supponitur recipiendum; & primò id erit probandum ex ipso sanguine, qui transfunditur, qui quantumuis sit eiusdem conditio-
nis cum hominie, & calorem habeat cum eo
specie conuenientem, adhuc tamen dum in
corpus immittitur jam amplius non valet
stabilem utilitatem efficere, & amissam sa-
lutem perfectè nutriendo restaurare con-
stanter.

Certissimum est præcipuas nostri corpo-
ris functiones mediantibus spiritibus fieri, &
labefactatam nutritionis œconomiam non
aptè restitui optimæ materiæ appositione,
nisi quoque talis materia sit viuidis copula-
ta spiritibus, qui eius adiuuent distributionem,
appositionem, & coctionem; ergò si
corpori à contumaci affectione laxato suc-
currere per Transfusionem velimus, necessè
est ut talem sanguinem in eo transfunda-
mus, qui non solum in qualitate sit purus,
in quantitate proportionatus, sed spiritibus
& calido naturali plurimum sit refertus,
ut possit intra ægrum corpus operari, & di-
stribui, ac insita vi viscerum deprauatas
functiones componere, ac totum corpus sensi-
biliter immutare; & proindè optimè su-
mitur sanguis arterialis, qui spiritibus est
opti-

optimè saturatus , cum immediatè à caloris fonte prosiliat .

Tali supposità veritate inutiliter celebrari Transfusionem afferendum videtur , cum sanguis arterialis , qui egreditur ab animante , & per tubulum transcurrens , ingreditur ægrotum hominem , plurimos intali egressu amittat spiritus , & ex ijs puriores , & meliores vnde nullo pacto potest quidquid opus erat ijs mediantibus intra corpus patientis efficere : nec obstat quod multis auxilijs horum spirituum impediatur effluxus , calefaciendo non solum aerem circumstantem , sed ipsum tubulum , vel calidam spongiam fouendo vel etiam ipso venali sanguine hominis egrediente alluendo , vel humana item pinguedine liniendo ut proponit Transfusor eximius ; siquidem horum spirituum facillimam euolationem , & ferè impossibilem illorum egressui resistentiam ipsa nos docet Natura , & notissimo constat experimento , cui protinus necessarium est acquiescere .

Generationis opus apprimè impeditur ex communi consensu , si coēuntis masculi penis paulò longior extiterit , sic Aristoteles , & Auicenna , qui præcipue sic loquitur , & talis euentus rationem apponit : *Et cum*

56 Sectio II. Cap.I.

Auicen.

I.3. fen.

20. tract.

I. cap.23

prolongatur virga valde , prolongatur motus spermatis , quare venit ad matricem calore eius jam fracto , non ergo generat secundum plurimum ; at si in tali casu calor deperditur , & spiritus euaneat cur id non fiet in Transfusione ? penis , qui tubuli vices gerit , non solum externi aeris calore munitur cum a corporum contactu maximè calefiat , non solum a frigidà , & inanimata materia non componitur ; sed viuit , & venis , arterijsque fouetur , verum etiam intra muliebre vasculum ferè totus occlusus , exactius ibi fouetur , quam in Transfusione foueatur tubulus sanguineus pinguedine , & spongijs . Insuper seminalis materia , qua spiritus obuoluuntur , maioris longè est crassitiei , quam sanguis ipse arterialis , qua certe non leuiter possunt spiritus detineri , ne fugiant ; operatio citissime perficitur , ac tandem corporum motu plurimus ibi accitur calor , non leue beneficium toti operi adiungens ; nihilominus talis jactura subsequitur , vt generatio fiat irrita . An non ergo irrita quoque fiet nutritio & corporis restauratio per Transfusionem , in qua sanguis maiorem patitur spirituum defectum , cum validiora non habeat auxilia , quibus muniatur ? Insuper in su-

pra-

pradicto casu semen, licet aliquo ingrediatur destitutus vigore, attamen statim ab utero excipitur, ibi totum colligitur, & optimè fouetur, mixtione sanguinis menstrui confortatur, & accessu fœminini seminis coadiuuatur ad opus; & tamen adhuc persistit inutile ad procreandum; tantus fuit vigor, quem in tali itinere, licet optimè munitum, amisit. At sanguis transfusus in omne corpus dispergitur, viscera, non solum calore spoliata, sed contumacibus obstructionibus, & pessima diathesi afflita peruidit; cætero sanguini immiscetur, qui non spiritus impertiri potest, sed contagium inferre, vnde vires, quas in immissione desperdit, nullo modo poterit reassumere, & sic inutiliter transfundetur.

Alijs etiam de causis ingrediens sanguis potest inutilis declarari, de quibus inferius. Restat vt aliqua dicantur de humanâ pinguedine, quæ proponitur ad illiniendos tubulos, ne sanguis præterfluens detrimentum suscipiat, quam duplici nomine non conuenire declaro, primò quia non suppono sanguinem in itinere grume fieri, ita vt materia penetrante opus habeat ad sui dissolutionem. Secundò, quia etiam si opus haberet, tamen non posset sic tubulo illinita-

vtilitatem præstare ; necesse enim est , vt appositum medicamen , vel immediatè affectam partem tangat , vel saltem imponatur cuti propinquæ , à qua ratione communis caloris probè suscipitur , & ad partem , affectam transmittitur , non verò inanimata rei applicatur , quæ vel resistere intromissioni potest , vel medicamenti vires infringere , cum nullam habeat cum parte patiente congeneitatem , sic inutiliter mederetur quispiam tumor i vel ulceri in brachio existenti , si supra vestes emplastra apponenter , putans ea posse vestium poros penetrare , & hinc laboranti membro remedium afferre : ita profectò sanguini intra tubulum grumefactò mederetur humana pinguedo exteriùs illinita . Sed inutilis prorsus est de his disceptatio , juuat ad meliora calamum conuertore .

C A P V T I I .

Ratione partium recipientium eadem inutilitas confirmatur.

Intromissum sanguinem partibus corporis recipientibus non rectè accommodari jam

jam in primâ sectione similiter cœpimus probare , dum vel ob quantitatem ab illis respui , vel ob qualitates diuersas illis non probè vniri diximus ; nunc autem magis specialiter idem occurrit probandum , vndē cæteras rationes relinquendo , vnica tantum res nunc repetenda erit , quam in superiori Sectione Cap. 3. insinuauimus , scilicet , quod ad hoc vt sanguis qui ingreditur , statim per vniuersum corporis ambitum diffundatur , & multiplices venarum diuari- cationes peruadat , ac earundem angustias superet , prout de facto taliter distribui aliquibus videtur , cum magna sanguinis copia ab uno animante in aliud transfundi videatur , necessaria sit in vniuersis corporis partibus valida quædam attractrix fa- cultas , quæ violentà quadam suctione , qui- buscumque non obstantibus , sanguinem ad illas asportet ; hanc verò attractricem validam negauimus in corpore ægrotante dari posse , cum hæc mediantibus calore , & spiritibus operetur , & in tali corpore ij penè sint omnes exhausti ab antiquatæ ægri- tudinis contumacia . Nunc autem hæc quo- que attractrix violenta illis est liberaliter concedenda , vt ex tali concessione noua in Transfusionem argumenta parentur , po- test

test siquidem admitti quod Natura, ut euacuati sanguinis restauret jacturam, tota se colligat ad noui sanguinis attractionem: Ideone igitur probè reficientur tali sanguine partes corporis tam auidè ab ipsis excepto? quinimò valdè noxiū experientur, & solum ad firmandos priores morbos idoneum; si namque loquamur de nutrimento, & refectione externatum partium carnosarum, qualis in Cachecticis, & tabefactis moliri intenditur per Transfusionem, assero illam nullo modo assequi posse mediante hoc sanguine ad illas in tali copiā, & tantā vi attractio, cum is antequam nostris carnibus apponatur, plures subire debeat mutationes, quibus, tamquam per gradus, in hominis commutetur substantiam; at sanguis hoc modo irruens non potest perfectè præfatas mutationes recipere, nempè temperati roris ad instar transcolare non potest; quia violentum, quem ab attractione cursum suscepit, ibi cohibere non valet, nec conceptus in motu calor, illum tanto-perè immorari finit. Rore benigniter, & pacatè non exudante, gluten consequenter imperfectum fit, & parum tenax, à copia scilicet superuenientis liquoris dilutum. Gluten autem imperfectum; in malum vertitur

titur Cambium , tum ex parte sui ipsius cum parum ad herere possit ob glutinis imperfectionem , & ob non exactum coctionis gradum acquisitum tum etiam ex parte recipientium carnium , quæ pertinaci dyscrasias laborantes , quidquid ipsis apponitur , in propriam naturam conuertunt , & maximè si nutrimentum quod aduenit , perfectissimum exactè non sit ita ut possit earum prauæ dispositioni potenter resistere .

Si verò loquamur de eiusdem sanguinis attractione , à visceribus facta protinus affirmandum erit , posse in eis calorem extinguere , obstructiones confirmare , abscessus forsan parere , & inde reliquo corpori augere detrimenta salutis , cum enim in illa quoque violenter irruat , siue ab ipsis visceribus audiè attrahatur , vt à cæteris partibus fieri iam supposuimus , siue ex se ad illa confluat , ex eo quod nunquam eadem proba mensura distribuatur , ac proprius sanguis distribuitur (namque propriæ substantiæ tenuitas , & emitentis bruti agitatio , ipsi motum violentum conciliant saltem per primas , & patentiores vias) facile potest præsui copiæ calorem in illis iam fatis centem obruere , vnde magis rebelles fiunt obstructiones , nec non ibi collectus , & vel in

in ipsorum cavitatibus stagnans , vel per eorum substantiam diffusus (cum totus eo modo ac ingreditur in viscerum substantiam , probè commutari tam citò non possit) facile potest inflammations parere , & abscessus , cum magno sanitatis , & vitæ discrimine . Sed singula detrimenta , quæ in singulis mcrbis , quibus adhibetur Transfusus sanguis , loco vtilitatis infligit , exactius infrà narrabimus : sufficiat pro nunc manifestè ostendisse Transfusionem non solius nouitatis esse ream , sed aliorum etiam criminum esse contumacem .

C A P V T I I I .

*Offlenditur omnem vtilitatem , quam posset
afferre Transfusio , esse infructuosam &
parum durabilem .*

REspectu ipsius sanguinis Transfusi , & partium eundem recipientiū , nullam vtilitatem potest afferre Transfusio ; quod si forsitan aliquando posset aliquod inferre iuuamen , illud adeo breuem haberet durationem , vt vix umbratile vtilitatis nomen obtinere valeret ; Morbi autem quibus adhibetur Transfusio

fusio, cum sint ut plurimum antiquati, & rebelles non nisi stabili, & magna auxiliū virtute leuantur, & respectu ipsius operationis, quæ laboriosa est, ac difficilis, nulla censetur utilitas, nisi notabilis, & firma consequatur. Eam verò (si quandoque illā frui liceret) citissimè euasuram, certissimo sumini Hippocratis probatur oraculo, ait ille : *Borum quæ confertim, & velociter nutriunt, veloces quoque sunt excretiones,* sed sanguis Transfusus velociter nutrit, ergo velocem habebit excretionem à corpore; minor argumenti propositio probatur, si quidem asserit Valesius, quod quæ omnia alimentum, quod præstare possunt, simul, citoque præstant, confertim & celeriter alunt, hic autem sanguis, si aliquod corpori nutrimentum afferit; illico totum affundit, quia immediatè illud partibus apponit, non ut cætera alimenta, quæ per varia viscera transeundo, non illico suas effundunt vires, sed debito tempore, & iusta portione distribuunt, prout partium exposcit necessitas, ut illis melius adhærent. Præterea quia, ut probatum est supra, validā attractione sugitur hic sanguis a partibus corporis; & sic quidquid boni habet, violentè celeritate transfundit, non solum vitiosam, sed etiam

Hippoc.
2. aphor.
18.

Valesius
in com.
aphor.

etiam leuem, & inconstarem afferens refectionem. Tandem quia ipse ex propria sui natura stabile alimentum præstare non valet cum sit arteria is, & consequenter in substantia tenuissimus, ac fluidus & quantum natui caloris deperdit in itinere tantum extraneæ caliditatis à corporis transfundentis interna commotione recipiat; ergo si velociter nutrit, & apponitur, velociter etiam excernetur, hoc est, *substantia, quam præstat corpori citè dissipabitur, hanc durans diù*, vt exponi idem Valesius.

Valesius
ibidem.

Confirmari insuper potest talis utilitatis duratio breuissima, ex eo quia cum transfundatur intra corpus singulis vicibus una libra sanguinis aut paulò plus ista sanguinis quantitas paucis circulationibus tota absumitur in corporis nutritionem; at postquam tota fuerit consumpta, corpus iterum incipit nutrirri proprio sanguine à malè affectis visceribus assidue genito (namque si adest in Transfuso sanguine melior conditio, quam in proprio consistat, certè illum prius ad se partes alliciunt, deteriorem responentes) qui iuuamen à priori sanguine allatum disperdet, quare vel erit repetenda Transfusio singulis ferè diebus, vt semper optimi sanguinis copia existat in corpore, qua indeficien-

ficienter partes restaurentur , vel eousque saltem erit facienda , quousque viscera principalia naturalem statum resumant , vt possint illa etiam ex se probum sanguinem ad corporis nutritionem conficere , at hoc quam difficiliter assequi possit , infra ostenderemus : Certum ramen est Transfusiones tot vicibus repetitas cum saepius agitent , & affligant languidos ægrotantes , non sine magno periculo posse celebrari , adeò vt iuuamen simul cum periculo augeatur , & sic potius damni speciem habeat , quam utilitatis .

Sed iam a' superioribus assertis recedere nos facit ratio validior . Concessimus supra , transfusum sanguinem illico ac recipitur , aliqualem comunicare partibus refectionem , eumque ab ipsis tanquam meliorem attrahi celeriter ; nunc verò id quoque restringendum videtur , quandoquidem ratio adest non leuis , probans eum sanguinem statim ac corpus ingreditur , suam puritatem deperdere , & consequenter , quantumuis celebriter , nihil tamen utile refectioni corporis inseruire . Quandoquidem cum male affectum Hepar & reliqua viscera , peruadere debeat , & per ea vasa excurrere , que malum sanguinē solita erant continere , ijsdem inquinabitur vitjjs quibus ille sanguis prior erat conspn-

catus , & inde ad partes nutriendas perueniens , idem prorsus illis præstabit alimen-tum , quod à proprio sanguine solitæ erant recipere : probatur hoc quoad viscera prin-cipalia , namque si illa vim habent , vt san-guinem , quem gignunt , vel aliunde recipiunt ideo prauum faciant , quia propriæ intem-periei illi noxas comunicant ; cur sanguini huic ad illa similiter aduenienti easdem non infligent corruptelas ? Hepar in nouatorum sententiâ non gignit sanguinem , sed solum eum ibi delatum à bile segregat , & morbi ab Hepate prouenientes hac solum de causâ fiunt ; at sanguis Transfusus eodem modo procul dubio ad ipsum demandatur , ergo si Hepar erit vitiatus , nec eum probè separabit , & propriâ intemperie vitiabit , prorsus ac proprij corporis sanguinem confusurcabat .

Probatur deinde hoc quo ad vase defer-entia similitudine vas is in quo acetum , vel alias fætens liquor fuerit asseruatus (quæ si militudo communiter affertur) in tali namque vase si vinum infundatur , acetum , vel prioris liquoris qualitates accipiet , eo quia vas ta-liter iugementum quidquid in se recipit , simili afficit inquinamento ; ita si in venis , quæ cor-ruptum , & excrementitium sanguinem solitæ erant assidue continere bonus sanguis in-

infundatur, prioris fæditatem, & vitia suscipiet ratione venarum ipsarum iam infectarum. Quod autem possit venis imprimi qualitas sanguinis, qui intra ipsas excurrit, negant Transfusores; at facile potest probari, quia si actuali feruescentia sanguis exardescat, eam certè per assiduum contactum venis ipsis comunicabit, si alicuius humoris excessum habeat, putabilis, aut melancoliæ, de illorum quoque intemperie venæ participabunt; si cruditatibus, & alijs etherogeneis rebus sanguis inficiatur, earum quoque portio adherebit venarum tunicis: si tandem deleteriæ qualitate sit sanguis imbutus, tale quoque contagium venæ ipsæ non fugient: certè si lignum, vel alia inanimata res per aliquod tempus ex contactu alicuius rei facile, & firmiter in se illius qualitates suscipit, non video cur venæ, quæ aliquam actionem, magis quam lignum, possunt circa hoc exercere, non retineant in se qualitates aliquas illius sanguinis, qui aliqualiter licet malus, est illis familiaris, & assiduè circa illas versatur.

Nec hoc probat quod neque ipsis medicamentis, aut alimentis vis vlla adsit ad morbos profligandos, siquidem periculum est, ne illorum succi statim ac cum humoribus corporis inquinatis miscentur, vel in vias ab il-

lis infectas sese insinuant , malis etiam infici-
antur conditionibus . Etenim sicut vinum ,
quod infunditur in vas in quo acetum , vel
male odoratum vinum prius permanserat ,
tales statim recipit qualitates ; ita illas non
recipit , si decoctio aliqua , quæ à peritis so-
let in his casibus fieri ad prauas has quali-
tates tollendas , priùs illi vasi imponatur ,
quia illa decoctio secum habet qualitates
contrarias talibus vitijs , & eas magnopere
illis superiores , vnde nihil pati potest , sed
solūm contrarium superare : non sic vinum ,
quod licet priuatiuè aceto , & corrupto vino
fit melior , hoc est , non habeat actualitet ea
vitia , quæ ipsa habent ; non est melior posi-
tiuè , quia non habet aliquid quod resistere
prædictis vitijs possit , & illa superare , sed
potius habet aptitudinem ad hoc ut in illa
degeneret , & præsenti contagio faciliter pos-
sit infici . Pariratione idem fit intra corpus :
alimenta , & medicamenta vim habent con-
trariam morbosis qualitatibus , quæ existunt
in corpore , vnde non solum illarum infectio-
ne non tanguntur , sed eis resistunt , illasque
superant ; at sanguis , licet adhuc non sit
morbosus , & putridus , tamen aptus est talia
vitia suscipere , & eò magis , si putridi san-
guinis habeat miscelam , aut intra infecti
vasis-

vasis ambitum semper excurrat.

Neque persistendo in vini similitudine pos-
sunt dicere Transfusores, quod sicuti vinum
austerum, aut debile potest dulcioris, & va-
lidioris miscelā corrigi, sic pariter, vel ni-
mis calidus, vel corruptus sanguis potest in-
fusione sanguinis temperatoris, & purioris
æquè bene mutari. Respondetur enim, quod
vel supponitur, talem intra venas, & viscera
malè affecta decurrere, & sic quantum vi-
purus affundatur sanguis, nunquam muta-
bitur in melius, nisi prius talis à visceribus,
& vasis tollatur malitia, sicut de vino fit,
quod nisi ab infecto vase extrahatur, nullam
potest recipere bonam conditionem. Vel
supponitur talem sanguinem per viscera &
vasa optimè constituta permeare at etiam
in tali casu irrita fieret miscela, cum sanguis
corruptus in maiori quantitate, & viribus
existens, possit potius bonum inficere,
quam in bonum commutari, sicut proba-
uimus in prima Sectione Cap. 4. Sed tæder
iam amplius inter vina versari, nobiliora
nunc resumamus argumenta, & medico ma-
gis congenia.

C A P V T I V .

Nullis morbis utilem esse Trasfusionem particulariter demonstratur.

Sanis profectò corporibus Transfusio non conuenit, sed morbosis, ijsque præser-
tim, in quibus ob mòrbi contumaciam omnia præsidia, quæ medicina suppeditat prorsus irritè sunt experta, quibus certè nullam afferre potest vtilitatem, cum vires amplius in illis non adsint ad talem operationem ferendam, & ab ex inanito calore, spiritibusque iam fatiscentibus, vlla amplius admitti in corpore restauratio non pos-
sit. Verum cum non solum antiquatis ægri-
tudinibus, sed etiam recentioribus, & acutioribus nonnunquam adhibeatur, non erit absē singillatim præcipuos morbos recensere, ac rationes, quibus illis congrua videri posset Transfusio, refellere, vt sic illa magis è propinquo, & consequenter fortius vuln-
eretur.

Intem-
peries
cum ma-
teria.

Ac primò agendum generaliter esset de singulis intemperiebus cum materia, vel sine materia, quas posset corrigere sanguis trans-

transfusus ; sed sicuti conceditur calidum sanguinem v. g. vel frigidum , de sui natura intemperiem calidam emendare posse , vel frigidos humores excalefacere , ita negatur id assequi posse per Transfusionem , ob rationes pluries , & diffusè superius allatas , nempè quia spiritus viuidiores amittit , quibus possit rectè partibus vniri , illasque à contractâ intemperie remouere : quia concitatori , & violento motu ad illas pertingit , ex quo non valet perfectam facere mixtionem cum humoribus corrigen- dis ; & quia demum potius à vitiatis humoribus coinquuntur , quam possit illos ipse corrigere , quare hic eadem repetere , superuacaneum prorsus foret : præter- quam quod cum quælibet intempéries per aliquid symptomata , aut morbum sese manifesteret , magis congruum visum est de illorum præcipuis singillatim hic mentionem face- re , cum sic de ipsis etiam intemperiebus necessariò fiat sermo .

Et ut consueto ordine in hac enumera- tione morborum progrediatur , à morbis capitis ducendum erit exordium , inter quos præcipui seligentur , ac majori , qua- possibile erit bréuitate percurrentur . Oc- currit primò Phrenitis , cui forsitan Transfu-

sio succurrere videretur , detrahendo feruentem sanguinem , qui in caput affluxit , & loco illius nouum , & temperatiorem immissando . At sanguis transfusus cum sit arterialis , & cum partes biliosas etiam secum necessariò retineat cum calore & subtilitate , non potest leuamen cerebro inflammatu largiri ; requiritur maior frigiditas ad talem æstum temperandum , non solùm potentialis , sed quandoque actualis , (licet moderatior) ergò nisi piscium sanguinem infundant , nescio quisnam ad hoc possit esse utilis . Insuper cum sanguis nouus à capite excalafacto plurimum possit attrahi , & ab inferioribus partibus illo repletis etiam comunicari , contraria profectò videtur eius immissio , cum Phrenitis non solùm euacuationem sanguinis à capite requirat , sed omnem præcautionem exposcat , ne illuc ab aliquâ parte perueniat ; at cum impossibile fere sit Phreniticos ad opus Transfusionis adaptare , superuacaneum est circa illam amplius immorari .

Vertigo

Sennert.
lib. I.
pract. p.
2. cap. 4.

Similiter loquendum est de Vertigine , quæ cum ab agitatione spirituum animantium in cerebro oriatur , horum autem agitatio peculiariter dependeat ab inordinata motione spiritus flatuosi per venas , & portu-

tissimum per arterias in caput effusi, vt ait Sennertus, crescit certe talis agitatio, & flatuosi spiritus cum sanguine motus in ipso egredientis, & ingredientis sanguinis confluxu, idque præsertim eueniet si supponatur circulatio; fient namque in tali sanguinum motu circulationes celeriores, vnde maior flet etiam spirituum agitatio.

Verius Melancolia, & Mania conferre posse Transfusionem videbitur, cum utraque præsertim a vitioso sanguine in corpore existente, & ad caput confluente deperireat, & in Transfusione is etiacuetur, ac in eius locum alius ponatur, qui minus crassus sit, & minus furens, adeò vt spiritus gignat, vel minus feruidos, vel minus tenebricosos, ex quibus haæ affectiones excitari non possint. Verum quoad Maniam ædem prorsus valent rationes, quæ circa Phrenitidem adductæ fuerunt, & hic repetendæ non sunt. Quoad Melancoliam vero dicendum est; quod quamvis concedi posset quod sanguis immitteretur purior, qui posset in posterum spirituum puriorum eleuatione cerebri umbras, & caliginem remouere (quod tamen difficile est, cum tales spiritus obscurari citè possint à Melancolicâ, & vitiosa cerebri constitutione) attamen tum in ipso actu

Mania,

Melan-
colia.

actu Transfusionis magna noxa infligeretur, tum postea nulla considerabilis sequeretur vtilitas : probatur prima pars , quia Melancolici leniter sunt tractandi , vt ait Hippocrates ; at maximè concutitur , & agitatur corpus dum sanguis ingreditur , & exit , multæque possunt intra cerebrum inde fieri confusiones spirituum , quæ imaginationem magis confundere valent , & præsentia deliramenta adaugere ; nec non potest in ipsâ sanguinum commotione aliquis vapor à Melancolico sanguine ad vitales partes impetu ferri , & syncopem efficere , qua frequenter melancolici tentari solent non sine leui periculo . Multò magis potest Melancolicis hæc operatio esse noxia , cum eorum deliria ut plurimum intra mortis pericula , & terrores versentur sequè vel suppicio damnandos , vel violento casu , aut vulnere ob insidias , & odia perituros opinentur ; ergò difficilimè , vel saltem non sine magnâ terroris inuasione sese subjicient Transfusioni , dum se ligatos , vulneratosque aspicient , ac bruti quoque carnificinam ante oculos habebunt , vndè non nisi nouum mortis genus sibi paratum judicabunt ; at Melancolicis , non solum rerum tristium aspectus , sed vel breuis de infesta re sermo non conuenit.

Post Transfusionem autem nec utilitas posset subsequi; quandoquidem in Melancolicis non adest solum vel sanguis; vel spirituum intempories, & opacitas; sed maligna quædam qualitas; vt vult Platerus; seu vt explicat Sennertus; *occulta dispositio*; *quod ex eo patet*; *quod si imaginationi eorum satisfit*; *sanitati restituuntur*; sicut pluribus accedit; qui non ex alia catisa sanitati sunt; quam ubi viderunt propriam imaginationem adimpletam; cuius rei exempla multa sunt apud Auctores; ita Alexander Trallianus refert Melancolicæ puellæ non aliter imaginationem de serpente intrâ eius corpus inclusa; tolli potuisse quam indito clam in vase serpente; in quo illâ vomitorium medicamentum reddebat; credens se unâ cù alijs humoribus illum eieciisse vi illius medicamenti. Patet ergo Transfusum sanguinem non posse radicitus Melancoliæ tollere; quamvis aliunde possent humores; & spiritus temperare; quod cum æquè bene; imò melius possint cætera medicamenta præstare; in leuibus Melancolijs frustrâ adhibetur Transfusio; & cum in contumacibus; vt dictum est; talis temperatio non sufficiat; superuacaneum itidem est eandem adhibere.

Sennert.
lib. I.
præct.
p. 2. c. 8.

Alex.
Trall.
l. i. c. 17.

Postquam hæc jam diù exarata fuerant, Romam appult Epistola quædam ex Gallijs, qua narratur Maniacum quendam beneficio Transfusionis curatum fuisse: hæc Epistola indubitata meretur fidem, tum ob Gallici scriptoris auctoritatem, tum ob ingenuitatem eruditissimorum Virorum, qui eam Typis comiserunt, reticere tamen non possum quid de tali curatione sentiam, ac primò mihi videtur valdè difficilè quod vitulinus sanguis in illum transfusus, ut assertur, præ sui crassitie potuerit ægroti sanguinem temperare, ac incrassare, quia talis sanguis erat arterialis, & consequenter non poterat habere tantam partium crassitatem, nec adeò temperatus poterat esse, etenim ferorem & calorem ingentem excitauit in corpore statim ac ingressus fuit. Secundò, probabiliter censi potest hunc Maniacum non esse perfectè curatum, siquidem ille per interualla tantum solitus est hac affectione detineri, cur ergò fieri non potest ut sanus ideo sit factus, quia complementum est tempus talis inuasionis cum periculo tamen ne iterum reuertatur. Tertiò, potest rationabiliter dici, quod etiam si totaliter, & perfectè sit curatus, non tamen id propriè, & directè factum fuerit à Transfusione,

fusione, sed solum indirectè, & per accidens, quatenus scilicet trans fusus sanguis totum corpus agitauit, & ex tali agitatione subsecutus est sudor magnus, præcipue capitis, educta est tum infernè, tum supernè magna humorum copia, subsecuta tandem est nigrae virtutæ euacuatio considerabilis, ex quibus omnibus materia peccans vel egressa est à corpore, vel saltem à parte affecta plurimum distracta, & inde leuatus est æger; nullam tamen laudem meretur Transfusio si taliter est operata, cum potius casui, aut illorum humorum dispositioni, quam propriæ illius virtuti fœlix iste euentus sit adscribendus.

Soporosis saltē affectibus illa juuabit, Affectus
Soporosi cūm possit frigidos humores in capite existentes nouo sanguine calefacere, & hinc somnum facilè pellere, prout similiter referatur euenisse in Galliā, vbi juueni ex diuturna febre, & inmodicis sanguinis emissionibus in comatosum affectum, & internorum sensuum detentionem delapo, per Transfusionem Agnini sanguinis restituta fuit pristina functionum alacritas, & somnus exactè depulsus. Sed pari modo, ac calidis morbis non succurrit, nec etiam frigidis opitulatur Transfusio, quandoquidem non sola rigi-

frigiditas humorum somnum præternataram valet inducere, cum frigida quandoque humorum colluuius caput repleat absque vltà somni agitatione, nec non multæ res calidæ ac humores ferverentes plerumque suis euaporationibus somnum morbosum gignant, sed requiritur in humoribus qualitas quædam narcotica, qua spiritus animales deuinciantur; hæc autem qualitas ad caput eleuatur, vel à febris malignis, vel ab ebrietate, & crapula, vel à deleterijs rebus, vndè nisi sanguis secum ferat aliquas qualitates, quæ directè possint hisce causis resistere, nullum præstabit effectum, cum non sufficiat quod sit purior, & calidior, sed requiratur, vt vel alexipharmacam virtutem vltrà has qualitates secum habeat, vel aliundè tales causæ remoueantur vi aliorum medicamentorum. Quinimò potius periculum est ne suis calidis euaporationibus iste sanguis caput magis repleat, & somno reddat paratius. Specialiter autem in Lethargo non confert, in quo infarcitur pituita cerebrum, sed febris etiam adiungitur, ob talis pituitæ putrescentiam, &, vt aliqui sentiunt, ob eandem ibi in apostema collectam, igitur si sanguis transfusus hunc morbum curaturus, dum ad cerebrum pertingit,

Lethar-
gus,

tingit, frigidi sit temperamenti, non dissoluet certè pituitæ congeriem; sin calidus sit, eiusdem putrescentiam adiuuabit, & ad apostema magis disponet cum febris augmento; quare qualiscumque is accedat, morbosam causam non tolleret.

Quoad experientiam allatam de juuene stupido, & somniculoso, tali sanguinis immisione sanato, aduertendum est, quod, vt narratur, missus illi fuit ante Transfusionem sanguis crassus, & nigerrimus: at talis sanguinis nigredo non ab eius frigiditate proueniebat (cum supponi non possit in sanguine intra corpus existente tanta caloris dissipatio, quæ nigredinem efficiat, prout euenit cæteris membris cum sphacelantur) sed vel à mixtione melancolici humoris, vel ab eiusdē sanguinis adustione, vel ab affluentia fuliginum; ergò non ob caloris inopiam in sanguine impediebatur animalium spirituum generatio, & actiuitas, in tali casu, & si sanguis transfusus immixtus rectè fuisset cum tali sanguine, eumque fermentasset (vt Transfusores aiunt) potius comatosos affectus confirmasset, aut alia incommoda peperisset; vel enim talis sanguis melancoliā redundabat, & sic tetri vapores ad cerebrum ascendissent, vel nimium adustus erat, & sic per alterius sanguinis ingress-

ingressum & commotionem, euaporationes
 calidæ magis caput infestauissent. Dicen-
 dum ergò erit illas affectiones factas fuisse
 ab ipsa naturâ potius ad bonum ipsius in-
 diuidui, quam ad detrimentum, nempè cum
 à vehementiori & diuturno morbo, ac im-
 modicâ sanguinis missione spiritibus, & ca-
 lore plurimum depauperatum fuisset cor-
 pus, Natura prouida, vt indiuidui repara-
 tionem moliretur; non solùm illud optimis
 cibis restaurari voluit, sed etiam ab omni-
 bus internis operationibus maiori ex parte
 feriari, in quibus meliorum spirituum fit ma-
 xima dissipatio, vndè etiam somnum induxit,
 in quo reuocato ad intra calore, non fie-
 ret eius dissipatio, sed deperditi repara-
 tio: sic passim videmus cæteros ægrotos post
 graueni morbum fatuos, immemores, &
Somnium hys
somniculos diù permanere. Restaurabantur
 agitur in tali ægrotante spiritus, & interna-
 rum potentiarum vigor sensim reuiuiscebat,
 licet exterius non appareret; sanguis verò
 transfusus, si aliquid in tali casu operatus
 est, nil aliud certè fecit, quam proprio ca-
 lone, ac vi, qua ingrediebatur, confertim
 spiritus, qui paulatim distribuebantur ad
 organa potentiarum impellere, & ibi vio-
 lenter operationes excitare, eo prorsus mo-
 do,

do, quo operantur cætera medicamenta, quæ ad id adhibentur, quæ nihil aliud faciunt, quam dispersos spiritus in vnum colligere, & eos sic commotos simul omnes in sopitam partem impellere. Hinc suspicari licet, quod ob talem violentiam naturæ gravatim operanti, illatam quamvis præsentanea utilitas sit subsequita, ea, vel parum durabilis fuerit, vel aliquod aliud incommodum inde corpori addiderit.

Multò minus Apoplexiæ, aut Paralyxi conferet hoc remedium, cum nec vim habeat ad aperiendas neruorum obstructiones, ut pateat animalibus spiritibus, ad illos aditus; nec possit occlusos in Apoplexiæ cerebri ventriculos aperire, ac adherescentem in illis pituitam illico fundere, vel dissipare, præsertim cum inorbus tam præceps tali auxilium ferre non possit, in quo vires oppressæ magis concidunt, & plurimum à sanguinis intra cor agitatione vitalis facultas, & respiratio possint periclitari, sed de hac iterum inferius fiet sermo.

Conuulsio vel à repletione fit, vel ab inanitione: illi, quæ à repletione prouenit; non aptatur certè Transfusio; illi verò, quæ immodicam corporis inanitionem subsequitur, videri posset commodè succurrendum.

Apople.
xiæ.

Paralysi

Con-
uulsio.

82 *Sectio II. Cap. IV.*

Sennert.
lib. 1.
pract.
p. 2. c. 8

esse transfuso sanguine. Sed aduertendum est cum doctissimo Sennerto , conuulsionem non à solà inanitione fieri , sed interueniente etiam aliquà neruofarum partium vellicatione ab exiccante causâ progenitâ ; nec item quamcumque exiccationem posse con-

Riuier.
lib. 1.
pract. c.
6.

uulSIONEM facere , vt notat Riuierius , sed eam tantum exiccationem , quæ confertim , & inæqualiter fit : igitur cum Transfusio sanguinem in conuulsum corpus confertim , ac impetu quodam immittat , non rectam potest imprimere in illo humectationem , ad hoc enim vt in conuulsarum partium substantiam sese insinuet humiditas , paulatim illis apponi debet , non violenter , cum præterea tali pacto totus sanguis irruens , cum sit calidus , & valdè subtilis , vellicationem cum humectatione possit inducere ; quæ præcipuus est fomes conuulsionis .

Epilepsia .

Epilepsia similiter , cum fiat ab aurâ quādam maligna , vel in ipso cerebro , genitâ , vel ab aliquâ parte ad illud eleuata , & non in sanguine consistat , sed in talibus partibus peculiari modo generetur , (sicuti narratur de ea Epilepsia , in qua ab imò pede vapor malignus deferebatur ad cerebrum) certe non tolletur nouâ sanguinis immissione , sed potius medicamento , quod vim ha-
beat

beat specialiter ad malignitatem illius vaporis , & materiæ , à qua eleuatur , disperdendam , quam sanè virtutem alexipharmacam non ita manifestè sanguis habet , vndè potus humani sanguinis à jugulo recenter mactati hominis extracti , qui ad Epilepticos vtilis censebatur , referentibus Plinio , & Cornelio Celso , non solùm ab ijsdem superstitiosum , & execrandum remedium existimatus fuit , sed à Sennerto prorsùs inutilis fuit declaratus , quinimò , & perniciens ; similiter ergò sanguis transfusus impotens ad Epilepsiam tollendam erit censendus .

Dolores capititis nec etiam Transfusiones curantur , quod ex jam dictis colligi potest , & præcipue cum sanguis ingrediens , suis vaporibus , ac subtilitate , qua præditus est , si ad caput trahatur , ibi commotionem , & continui solutionem necessariò excitet , ex quibus magis debilitatur caput , & dolori fit magis obnoxium .

Enumeratis capititis affectionibus , de morbis thoracis erit sermo faciendus , ac primò , quod spectat ad Anginam , Pleuritidem , & Pulmoniam , hæ omnes sunt partium inflammations , grauibus symptomatibus ut plurimum stipatae , & celeri gradu progre-

Plin. I.
28. c. 1.
C. Celsus
I. 3. c. 23.
Sennert.
I. 1. pr.
p. 2. c. 31
quest. 15

Dolor
Capitis .

Angina
Pleuriti-
tis .

Pulmo-
nia.

dientes, quibus non alio modo potest juuare Transfusio, nisi temperatiorem sanguinem ad eas partes afferendo, sed, vt dictum est de Phrenitide, hoc fieri non potest, cum longè maior frigiditas requiratur ad æstum inflammationis sedandum, quam quæ in sanguine arteriali cuiusvis animantis reperi-ri possit; & præterea morbi acuties, & ægrorum languor istam commotionem im-punè ferre non possint. Dubitari solum posset de Pulmonia, cum pulmo à frigore lœdatur, & sanguine arteriali nutriatur, & ideò ille nullam lœsionem sentiret ab immis-so sanguine calido, & arteriali. Sed licet hoc admittatur, ramen eò quia sanguis trans fusus illico cor ingreditur, ac statim in pulmonem effunditur, nimia copia eum jam inflammatum grauare potest, ac impetu, quo fertur, & commotione, quam excitat potest insuper à reliquis partibus humores ad ipsum pulmonem ferre, & augere causam inflammationis; quandoquidem videmus aerem frigidorem solè caloris ad intra re-tractione pluries excitare Pulmoniam; ergo quanto magis id præstabit vehemens san-guinis motus intra ipsum pulmonem, & par-tes illi proximas excitatus?

Hæmophthisi, omnibusque hemorrhagijs ad

ad nihil aliud valet Transfusio , quam ad suppeditandam assidue morbi materiem , apertæ namque sunt venæ , immittitur intra ipsas sanguis actu subtilis , & calidus, vide- quaque per illas fertur, ac tumultuarie quasi ab ipsis excipitur , quid ergo aliud expe-ctandum erit , nisi vt per vias iam dilatatas exitum sibi facillimè paret ? Quod si adhibetur Transfusio ad reficiendum corpus à violentâ aliquâ hemorrhagiâ sanguine desti- tutum neque hoc fœliciter eueniet , cum pos- sit nouus iste sanguis , eo quod tenuis sit , & violentus , facile disruptas , seu rarefactas venarum tunicas penetrare , & potius ad egressum tendere , quam ad corporis refe-ctionem , quam insuper ex se prestare non potest , cum ad restaurandum corpus debili- tatum , & spiritibus exhaustum , non re- quiratur alimentum , quod violenter in par- tes impingat , & facile præterfluat , sed ali- quid , quod paulatim apponatur , & firmiter adhereat , cum retentrix facultas corporis ab emissione spirituum sit valde imminuta : qua propter communiter in praxi emplastica medicamenta , & edulia in his casibns of- feruntur , at Transfusus sanguis non est ta- lis conditionis , nec paulatim peruenit ad partes reficiendas : ergo inutiliter adhibetur

tum ad refectionem corporis, tum ad consolidationē venarum, & sanguinis correctionem.

Phthisis Ad Phthysim non conferet Transfusio, nisi ipsi ulceri in pulmone existenti medeat-
tur, à quo omnia dependent incomoda, sed cum illud curare sit difficillimum, presertim si confirmatum aliquatenus sit, & torpidum, ideo patet cuique, Transfusionis cum hoc morbo inconuenientia.

Asthma. Asthma, vel in ipso paroxismo considera-
tur vel extra paroxismum; in accessione certè non requirit Transfusionem; extra accessionem posset illam requirere ad præseruationē, maxime si admittatur opinio Sennerti statu-
entis Asthma prouenire ab humoribus serosis intra venas collectis, & per venam arterio-
sam in pulmonem effusis sed tales serosi hu-
mores cum ab Epate non recte sanguificante
fiant, & Transfusio non possit hæmatofis vi-
tia corrigere, vt infra probabitur, procul dubio, irrita ipsa erit ad talem præserua-
tionem.

Syncope Syncope fit à spirituum vitalium defectu, hi vero spiritus vel deficiunt quia disperdun-
tur, vel quia obruuntur. disperduntur in-
nima aliquā euacuatione, obruuntur à vehe-
menti sanguinis, & spirituum ad cor affluxu
in Transfusionē autem vehementer arteria-
lis

lis sanguis in cor irrumpit, ergo spiritus in eo obruet, & Syncopem efficiet, non auferet.

Restant breuiter enumerardi morbi, qui infimum ventrem infestant, inter quos primò occurunt ventriculi affectiones, quibus vel cibos non concoquit, vel ingestos non retinet, vel dolores ingentes ab eis assumptis patitur; sed ad has omnes curandas requiritur aliquid, quod vel obstruktiones tollat, vel immediate ipsi ventriculo, calorem adaugeat, vnde magis conferunt medicamenta calida per os assumpta, seu exterius illi apposita, quam sanguis intra venas infusus, qui non adeò præsentaneum potest afferre, remedium.

Sic intestinorum morbos nec ipsa curabit, quippe cum diarrhoea vel à cruditatibus fiat vel ab humoris alicuius excessu, cum Transfusio ventriculi coctiones vitiatas corrigere non posse, à quibus harum rerum generatio dependet, nec illas jam genitas euacuare possit, infructuosè ad eam administratur. Dysenteria partis ulcerata medelam poscit, at Transfusio non adeò proximè alluit intestina, prout requireretur, nec ulcus arterioso sanguine lenitur, sed potius medicamentis refrigerantibus, & humoris acrimoniam re-

Morbi
ventri-
culi.

Diar-
rhœa.

Dysen-
teria.

Colica**Volu-**
ulus.**Inflam-**
matio
Epatis.**Obstru-**
tio E-
patis.

tudentibus. Similiter dolores colici , & Iliaci actualiter imposta intestinis ipsis remedia præcipue requirunt , non longissimo tractu per venas aduenientem sanguinem ad sui leuamen expectant , & cum saepius ijs copuletur inflammatio ab accedente sanguine , non auxilium sperant , sed detrimentum .

Sed examinandum nunc est an Epati vel obstructo , vel inflammatu , vel non sanguificanti , Transfusio opituletur , cum ex hoc multorum , & penè omnium morborum curationes dependeant ; & quoad inflammationem , jam cum de phrenitide , & pleuritide fieret sermo , dictum fuit sanguinem arteriale impetuose ingredientem non posse inflammationem lenire sed augere nam licet spiritus puriores , & nutritioni aptos in Transfusione ab uno ad aliud individuum amittat , retinet tamen calorem , quo procul dubio est valde saturatus , at pro sedandis inflammationibus non additur , sed detrahitur parti affectæ humor , & si quis additur , is non solum potentialiter frigidus debet esse , sed etiam actualiter sicut praxis nos docet quotidie .

Quoad obstructions , & prouenientia ab ipsis hæmatosis vitia , & torius parenchymatis àmetriam , dicendum est , quod si eæ adeò

adeò excreuerint , vt visceris tonum inuertere potuerint , & inde deprauata sit sanguinis elaboratio , quantumuis sanguis calidus subtilis , ac purissimus immittatur , nunquam poterit in pristinum reduci , nec suas operationes rite peragere nisi forsan aliud Epar de nouo ponatur in corpore , quod certè per Transfusionem assequi non potest .

Etenim quæ sanguinis affusio sufficiet ad restituendum scirrhoſo epati tonum , vel ad idem refouendum quando maximè refrigeratum est , & jam consueuit serosas colluuiies gignere , & Hydropem excitare ? vel dum excrementios succos ad corporis nutritiō nem suppeditare non cessat , vndē cachectica fiunt corpora , & nutrientis succi conditiō nem ipso referunt in colore ? Quibus etiam morbis non solum hac de causa non succurrit Transfusio , nempe quia tollere non potest perennem causæ morbificæ generationem , sed etiam quia , vt diximus , vel in Transfusione sanguis amittit spiritus illos nutrioni præcipue inferuientes , vel si non amittit , fertur tamen ad partes nimis vehementi attractione , & non potest illis rectè apponi , ac ea rum substantiam reficere . Quæ de Epate dicta sunt , proportionaliter de Lienis affectionibus dici possunt , & de Morbo Hypocondriacus .

Hydro-
ps.

Morbus
Hypo-
condri-
acus.

pocondriaco , cui alia quoque de causà repugnare posset Transfusio , ea nempe , qua Melancolicis non conuenire dictum est, ob agitationem , quam intra corpus facit , & ob caloris commotionem , qui in hypocondriacis dum agitatur , noxios valde parit effectus ,

Restarent plures alij morbi enumerandi , sed vel ad illos nullo modo adhiberi potest Transfusio , vel rationibus supradictis quisque arguere potest eam ipsis non esse salutarem , aliqui tantum erunt examinandi in sequenti capite , qui particularem merentur animaduersionem .

C A P V T V,

*Sequitur enumeratio reliquorum morborum,
quibus Transfusio non conuenit.*

FEBRUM importunos calores si Transfusio posset extinguere ; oportuna sanè , ac utillima censeretur , quod vt exactè dignosci possit , februm est facienda diuisio , ac in singulis earum speciebus videndum est , an ijs aptari possit Transfusio . Febres itaque comuniter diuiduntur in Ephemeras , Putridas ,

das , & Hecticas . Ephemerarum non est hic facienda mentio , cum nullam sanguinis infusionem exposcant , sed solummodo excalefacti emissionem , qua febres istae de sui natura breues , citius iugulantur .

Putridis febribus conuenire posset Transfusio , expellendo scilicet à venis putridos humores , & loco illorum bonum sanguinem reponendo , & sic omnem febris causam auferendo , si enim prodest in talibus febribus Phlebotomia , eò quia sanguinem putrescentem , & excalafactum euacuat , multò magis proderit ipsa Transfusio , per quam non solum peccans sanguis euacuatur , sed insuper loco illius tantundem boni reposuitur .

Attamen febriles flamas magis potest augere , & putrescentium humorum insultus fouere Transfusio . Quinque statuit Galenus causas febrium , morum , putrefactionem , contactum rei calidæ , eiusdem admixtionem , & impeditam fuliginum euaporationem per poros cutis obstructos , quarum causarum unaquæque singillatim valet febres , præsertim putridas , excitare ; si ergo probabitur , per sanguinis Transfusionem aliquam ex his causis in corpore jam febricitante adaugeri , manifestum quoque erit ,

Trans-

Putrida:

Galenus
de caus.
morb. c.
2.
Lib.p.de
diff.febr
cap. 3.

Transfusionem non curare febres putridas , sed souere . Et primò quod attinet ad motum , is certè per Transfusionem intra corpus excitatur , cum , vt pluries diximus , commoueatur tota sanguinis massa , & omnes spiritus agitentur , motis autem , & in partes copiosius concitatis , ac collectis spiritibus cum sanguine , corpori calor intensior ab eorum concursu comunicatur , & à tali calore febris potest accendi Secundò potest à Transfusione putredo , si non fieri , at tamen jam facta augeri , vel conseruari , cum humoribus jam putrescentibus immisceatur sanguis alterius indiuidui , qui , vt supra annuimus , cum in minori copiâ infundatur , quam sit sanguis , qui jam putruerat in corpore , facile illius inquinatur putredine , & maximè cum secum afferat nolum calorem , qui putridas exhalationes magis eleuare valet , & illis febrem accendere . Tertiò contactus rei calidæ , & eiusdem permixtio intra corpus , exactè experitur per Transfusionem : si enim calidorum balneorum affusio , si diutina sub sole mora , si calidæ res corpori exterius applicitæ per venas & arterias cordi calorem comunicant , & febrem accendant , id multò magis euenit in Transfusione , in qua non extrinsecus caliditas

liditas corpori aduenit , sed intra ipsas venas infunditur calidus sanguis , qui vehementer intra cor ipsum impellitur , vnde multò maiorem calorem & vehementiorem febrem valet excitare : & pari ratione si permixtæ cum sanguine res calidæ velut cibi calidores, medicamenta calida , aer feruidus , febrium sunt causæ , & tamen non illico miscentur sanguini , sed prius diuersis in locis præparantur, in quibus propriæ effervescentiæ non nihil amittunt , procul dubio id multò magis euenerit ex permixtione sanguinis arterialis , qui station cætero sanguini immiscetur , nec pacatè illi associatur , sed concitato inotu illum inuadit . Ultimò restat examinandum an Transfusio possit impedire fuliginum euaporationes , & sic febrem cau- sare , quod valde dubium videtur , cum ratione caloris , & motus , potius valeat contrarium efficere . Repetendum igitur est quod in hac Sectione Cap. 2. diximus , scilicet , quod si sanguis transfusus ad ultimas corporis partes peruenit , debet necessariò illuc attrahit violenter , & quod sic attractus non potest perfectè in carnium substantiam transire si autem hoc fit , cumulantur circa corporis ambitum cruditates , & viscidii suc- ci , qui internarum fuliginum per cutis poros exhalata-

exhalationem cohibent, vnde oriri potest febris; ergo patet quomodo Transfusio possit hac etiam de causâ febrium promouere calores.

Conuenientiam Transfusionis in febribus nituntur probare nonnulli, eò quia melior sit quam phlebotomia, quæ comuniter præstanssum remedium censetur ad febres; etenim in phlebotomiâ simul cum corrupto sanguine bonus etiam educitur, & subtilior egreditur, remanente intus crassiori; at in Transfusione non solum non egreditur bonus sanguis, sed alijs insuper additur perfectior, & purior. At isti parum sollicitam de individui salute Naturam prædicant, quandoquidem ipsa, dummodo non sit prostrata, nititur quantum valet peiores partes sanguinis educere, retentis apud se melioribus, quod ex misso sanguine apparet, qui ferè semper corruptus cernitur: Et licet quod obijcitur, esset verum, dicant quæso isti, dum Transfusionem celebrant, nonne sanguinem etiam mittunt? ergo si per venæ foramen purior exit remanebit in corpore prauior, qui eò magis aduenienti sanguini resistet, ac eum sua prauitate fœdabit: similiter si subtilior exit, crassior intus remanebit, qui cum immisso nouo sanguine ad corporis ambitum

attra-

attractus , facil us præ sui crassitie poros infarciet , & inhibebit transpirationem fuligineum , ex qua febris oritur , vt iam diximus .

Inter putridas febres considerandæ veniunt febres malignæ , quibus sicuti ad refocillandum cor à malignâ qualitate vexatum , calida , & alexipharmacæ medicamenta profundunt , multò magis prodesse poterit purus sanguis in ipsum met cor penetraus , illudque naturali calore reficiens . Non ideo tamen ipsis adhibenda videtur Transfusio tum ratione causæ morbificæ , tum ratione symptomatum ; non quidem ratione causæ , quia *febris maligna non in simplici temperamenti immutatione consistit , aut vulgari putredine , qualis in cæteris putridis febribus reperitur , sed in totius naturæ , insiteque substantiae destructione quemadmodum vinum dum in acetum conuertitur omnitudinam corruptionem patitur :* (ita Riuierius) at Transfusus sanguis hanc substantiæ reparare non potest destructionem , nec huic deleteriæ qualitati resistere , cum nullam habeat alexipharmacæ virtutem , qua hæc qualitas oppugnetur , sed solum calorem , & me liorem substantiam , quibus non sufficienter tali malignitati resistitur , quinimo , vt alibi dictum est , ipse quoque deprauabitur dum

Febris
Maligna

Riu-
erius l. 17
prax.
sec. 3.
cap.pr.

venie-

venenatis immiscetur humoribus; sicuti enim acetum, quod est vinum omnimodè corruptum, qualem cùmque humorem suis inficit qualitatibus, sic maligni humores, qui à bonorum totali corruptione sunt geniti, infusum sanguinem, licet optimum, suam trahent in naturam quandoquidem si corpora his morbis detenta, non solum per halitum, sed per vestium contactum alios tali inficiunt contagio, non video cur infici non debeat sanguis qui malignæ causæ permiscetur intra infecti corporis penetralia. Ratione symptomatum, quibus comitantur malignæ febres, Transfusio non conuenit, cum ea sint grauissima, & vires sint maximè prostitutæ, & in ipsa plurimum agitetur corpus ac, intra ipsum cor maxima fiat confluentium sanguinum commotio. Quod de his febribus dictum est, proportionaliter dici potest de quibuscumque venenis intra corpus assumptis, vel ab aliquo animali illatis, sicut sunt morsus serpentum, & canis rabidi, quæ venena cum suis pessimis qualitatibus totam humorum massam corruptant, non possunt à Transfusione curationem recipere, cum a solo sanguine tolli non possit eorum prætitas sed potius possint ipsa aduenienti sanguini sua miasmata comunicare; & hoc etiam asseren-

afferendum est de lue vene~~re~~, quæ non solè
intemperie, sed praua etiam qualitate vexat
ægrotos.

De Hæticis febribus nunc erit sermo
faciendus, quarum curatio consistit in
febris fixo, & contumaci calore sedando,
ac partibus consumptis restaurandis; neu-
trum autem efficere potest Transfusio; non
potest minuere calorem, siquidem, si-
cut loquendo de cæteris morbis calidis di-
ximus, nullum leuamen excalefacto cor-
pori potest afferre sanguis arterialis vio-
lenter illi adueniens, & sicuti si in excale-
factum vas humor aliquis injicitur, statim
ipse quoque calefit, dumodo non sit adeo
frigidus, ut possit vasis calorem extinguiere
ita prorsus, si in corpus fixo calore imbui-
tum infundimus sanguinem non frigidum
sed actu valde calidum, non extinguetur in
corporé calor: sed potius sanguini comuni-
cabitur, vnde intemperies ipsa magis au-
gebitur. Nec potest Transfusus sanguis
partes consumptas restaurare, cum vt di-
ximus, spiritus præcipuos nutritioni in-
seruentes in itinere amiserit; cum inde-
bito modo, & nimis violenter a partibus
exugatur, vnde non potest firmiter illis af-
similari; ac tandem cum calidus, & sub-

Hætica

tilis sit , pro tanto autem restauratione requiriatur alimentum tenax , crassum , ac temperatus ,

Sene-
ctus.

Conuenit cum Hectica senectus , in qua ob natuii caloris dissolutionem , & humidi substantifici consumptionem corpus minuitur & contabescit ; huic autem , quamuis infusio vegeti sanguinis prodesse videatur , cum secum ferat noui caloris , & melioris humiditatis munera , non tamen illum praefstat auxilium , cum valeat senum calorem penitus extingueret , non augere , namque , ut ait Galenus *ceù ventula quodam excitari , accendique calor earum desiderat , vehementiore motu deicycitur , at in Transfusione vehementer in eorum corpora sese sanguis insinuat , impetuq[ue] accedit ad viscera , vnde senilis calor , non refectionem suscipere potest , sed maiorem dissipationem : Illorum præterea facultates sunt admodum debiles , quare licet sine proprij caloris detimento nouum sanguinem reciperent , nec illum attrahere valerent ipsorum partes , nec concoquere viscera , nec diu retinere , aut fibi ipsis perfectè assimilare .*

Galenus
5. de sa-
nit. tu-
enda c.

3.

Obstat ijs , quæ diximus Marsilij Ficini remedium ad restaurandam senum conditio nem , ille namque senio confessis suaderet , vt more

Ficinus
lib.2.de
vita
prod. c.
xi.

more hirudinum , adolescentis bene temperati sanguinem sugant ex brachij sinistri venâ vix aperta, sicuti striges faciunt, sugendo infantium sanguinem , ut pro viribus iuuenescant. Sed paritas in casu nostro non valet, siquidem paulatim exugitur à languidis senum labris in illo casu sanguis , nec sicuti in Transfusione illico per corporis penetralia totus discurrit velociter , & sic fatiscentem calorem non adeò commouere , nec dissipare valet ; ac cum sit sanguis sani adolescentis , propter naturæ congenitatem plus potest vigoris infundere , quam brutalis , qui per Transfusionem immittitur : nec præterea nullum incommodum patiuntur senes in illa operatione , sicuti in Transfusione sustinent, cum nec vulnerentur , nec ligentur , nec incommodè vlo modo detineantur ; ergo facilius senibus conferre posset Eicimi remedium , quam recentiorum Transfusio.

Verum nec illud congruum censeri debet ad senectutis leuamen , (parcat doctissimi viri venerabilis fama) quandoquidem debilis senum stomachus , qui facilimæ conditionis cibos vix potest digerere , multò minus concoquet crudum sanguinem , qui cum extra venarum ductus effundatur , posset etiam intra ventriculum coagulari , quam-

Ficinus
ibidem.

fanè coctionis difficultatem odoratus ipse
Ficinus , subiungit : *Si crudus agrè con-*
coquitur , coquatur prius , vna cum siccario ,
vel ad aquam calidam moderatè dephillet sicc-
earo mixtus , & deinde bibatur , sed cum
sanguis proprijs spiritibus destitutus ad ni-
hilum valeat , in ijs autem coctionibus om-
nnes hi euaporent , non tam præsentaneum
auxilium certe poterit languentibus senibus
comunicare . Sugitur insuper sanguis vena-
lis , qui secundum dogmata circulationis est
ille sanguis , qui à partium nutritione supera-
bundauit , ac proinde consumptis melioribus
partibus , iterum sese reducit ad cor , vt il-
las denuò resumat ; igitur non afferet senibus
considerabilem refectionem caloris , cum
ipse met illum iam amiserit , & cum crastus
fit , & foeculentus . Nec valet tandem Sagar-
rum exemplum , quod affert Ficinus , dici
enim potest , quod illæ . non tam ad proprij
indiuidui refectionem infantium sanguinem
exugant , quam ad explendam rabiem , &
nocendi pruritum , quo in humanum genus
feruntur , dum vt illud eradicent , tenella
germina vix nata adoriuntur . & perdunt .
At si ad propriam vigoris conseruationem
id molirentur perditæ illæ mulierculæ , ac
indè expetitum robur assequerentur , ratio-
nabili-

riabiliter credi posset , illud fictitium esse , non verum , cum pessimus Dæmon illas deludat , ac in omnibus apparenter ijs satisfaciat ut sibi eas maiori deuinciat seruitute ; & si quandoque verum robur ipsis augeretur , non tam naturaliter inditum ab illo sanguine id esset , sed ab ipso Dæmone alijs modis illatum . Non ergo licet ex istis casibus argumentari ad omnes , nec barbaras humani sanguinis potiones , & dæmoniacis familiares , in vñum comuniter vertere .

Non inde tamen superbiar Transfusio , nec proinde se vtilem prædicet , cum omnia inconuenientia prædictæ suctionis euitet , cum , si ista non parit incomoda , alia tamen secum afferat , quæ supra recensuimus , ex quibus non minus inutilitatis , ac incomodi persentitur . Libere tamen inde suam iactet antiquitatem à prædicta sanguinis suctione deriuantem , vñtrò enim concedo , sed gratulari non possum , cum Sagaruim imitetur exempla , & pro sui origine , barbarum humani sanguinis potum agnoscat . Quin imò maiorem illi antiquitatem tribuo , cum vel ab ipso Ouidio fuerit indicata (sicut mihi eruditissimus vir ostendit) & quoquomodo descripta , dum postquam narauisset filias Peliaz ad Medeiam confugisse , vt suà virtute

patrem senescentem ad juuenilem ætatem re-
duceret, introducit illam ad opus dispositam
sic ipsas alloquentem.

Ouid. 7.
meta-
morph.

*Stringite ait ferrum, veteremque baurite
cruorem*

*Vt repleam vacuas juuenili sanguineas
venas*

quibus verbis opus Transfusionis, eo modo,
quo nunc fit explicatur; at pariter nullam
famam inde adipiscitur, cum etiam in hoc
casu declaretur valde crudelis operatio quæ
Medeæ crudeli fœmine adscribi debeat, quæ
tamen in crudeliorem finem illam instituit, vt
senem Regem à proprijs filiabus necari fa-
ceret, non vt illi juuenilem vigorem resti-
tueret vt sic antiqua odia proditorio hoc
opere satis expleret.

Nec meliorem obtinet sortem Transfusio
in exactissima sui descriptione, quam apud
Andream Libauium vir doctissimus inuenit,
vbi ostenditur illam non tam nostris diébus
excogitatam, sed etiam inter huius seculi
initia cognitam fuisse, non inquam meliorem
obtinet sortem, cum existimetur opus Chimericum,
& quisquis illa vtitur, parum
sanæ mentis homo iudicetur, ac proinde
afferatur, illum Helleboro indigere; placet
eius verba hic referre: *Ille verò noster quo
queso*

Libauius
in defen.
syntag.
arc.chi.
mic.

quaso remedio putabat se ista insperata con-
sequi posse? Adsit juuenis robustus, sanus,
sanguine spirituoso plenus: adstet exhaustus
viribus, tenuis, macilentus, vix animam
trahens. Magister artis babeat tubulos ar-
genteos inter se congruentes. Aperiat arte-
riam robusti, & tubulum inserat, munita-
que: mox & agroti arteriam findat, & tu-
bulum fœmineum infigat. Iam duos tubulos
sibi mutuo applicet, & ex sano sanguis ar-
terialis calens, & spirituosus saliet in egro-
tum, unaque vita fontem afferet omnemque
languorem pellet. Sed quomodo ille robu-
stus non languescet, danda ei sunt bona con-
fortantia, & cibi; Medico verò ellebo-
rum.

Restat videndum an articularibus morbis
& cutaneis affectibus Transfusio succurrat,
de quibus breuiter dicendum est, articula-
res morbos fieri non tam ab acredine, & sal-
sedine humorum ad articulos decumbe-
tium quam à tartaro quodam ipsi sanguini
permixto, & peculiariter ad articulos de-
scendente, hunc autem tartareum humorem
gigni ab Epate non tam excedente in prima-
rum qualitatum intemperie, quam habente
peculiarem vim generandi tales humorem
sicuti habent renes peculiarem vim generan-

Arthri-
tis.

di arenulas; ex quibus patet, immisso sanguinem, licet possit iecoris intemperiem remittere, & humorum retundere ac redinem, non posse tamen, nec sanguini tartareitatem demere; nec iecori tollere aptitudinem ad tartareum humorem procreandum cum sanguis infusus non habeat qualitates ad id respicientes, nec peculiarem energiam ad tales tartarum dissoluendum; quam sanè si haberet, alio etiam nomine posset affectionem augere, cum ad dissoluendum tartarum, & terrestreitatem illam, quam in articulis deponit tartareus sanguis, requiratur magna subtilitas, acuties, & calor, quem si infusus sanguis haberet magis posset calidam viscerum intemperiem augere, & ita ad causæ morbificæ augmentum quoquomodo concurrere: insuper, cum vel ab interna vel externa corporis agitatione humorum fluxio ad articulos concitetur, in Transfusione autem fiat intra corpus non levius humorum agitatio, videtur, ipsam potius arthriticos dolores commouere posse, non autem præcavere.

**Morbi
cutanei.**

Cutaneæ affectiones non solum à proprio humorum vitio fiunt, sed etiam ab impietuoso illorum affluxu ad cutim, sic cum sanguis intempestiuè ad peripheriam corporis effer-

effertur, plura accedunt cuti incomoda, & cum ad ipsam nimis celeriter humores crudi trahuntur, vel in ea ter tiam coctionem perfectè non recipiunt, scabies, & mille foeda inquinamenta colliguntur, vnde damnat Riuierius vehementem corporis motum post cibum, non solum quia coctionem in ventriculo impedit, sed etiam quia attrahuntur nimis citò crudi succi ad corporis ambitum, & ibi scabiem pariunt, propter quod ipse asserit Scholares sèpissimè scabie laborare, quia statim post cibum nimis corpus commouent, vel ludendo, vel currendo. Cum igitur, vt probatum est, in Transfusione nimis properè sanguis attrahatur ad corporis peripheriam, ita vt non detur tempus ad perficiendam ibi talis sanguinis coctionem, vt partibus assimiletur, sequitur, potius per ipsam suppeditari somitem causæ morbificæ in cute jam existenti, quam tolli.

Hæ sunt rationes, quæ singulis morbis recensitis aptatæ sunt, præter vniuersales priùs allatas, vt peculiariter demonstraretur nullis morbis conuenienter aptari Transfusionem, quibus aliæ insuper addi possent, sed sufficienter videtur hisce adductis probata illius inutilitas.

Riuier.
1. 4. inst.
cap. 27.

SECTIO TERTIA

TRANSFUSIO REPUGNANS

CAPUT PRIMUM

*Demonstratur Transfusionem repugnare
Medicina dogmatibus.*

XPOSITIS iam præcipuis in Transfusionem argumentis , placet adnectere rationes non nullas , quibus probetur , illam non solum inutilem , & incertam esse, sed repugnantem, ut abunde in omnibus satisfiat Lectoribus , neuè illis motiva desint , quibus ipsam aspernari possint , & reprobare ; & præcipue consideranda venit repugnantia , qua legibus Medicinæ aduersatur , ob quam nullius prudentis Medici , qui verè cupiat exactam medendi normam seruare , mereatur assensum (parcant , qui usque huc illi fuerunt absentiti .)

Comunissimum Medicorum præceptum est , ut medeantur citò , tutò , & iucundè , nul-

nullum autem ex his explet qui per Transfusionem medetur , ergo boni medici partes non adimplet . Non medetur quidem citò ; nam per plures vices debet Transfusiones repeter , iuxta communiorēm transfundendi methodum , & quidem per vices inter se bene distantes , ne virium subsequatur immoderata iactura , vnde non minus temporis in repetenda Transfusione consumitur , quam in propinatione cæterorum medicamentorum : Si autem loquamur de ipso aëtu transfundendi , neque is citò perficitur ; cum per multum tempus detineatur æger dum vena brachij preparatur , dum adaptantur tubuli , dum sanguis immittitur , qui non est violenter statim totus immittendus , ut melius se habeat operatio : Nec etiam citò superat causam morbificam tale remedium , æquè enim illa resitit sanguini aduenienti , ac cæteris medicamentis , imò magis resistit , cum cætera medicamenta non solum primis qualitatibus contra illam pugnant , sed peculiari insuper . vi ut plurimum ipsam aggrediantur . Solum videtur quod citò ad partem affectam perueniat sanguis transfusus , cum pertransire non debeat per tot viscera , sicut cætera medicamenta , in quibus plurimum sui vigoris illa deperdunt ; Sed non sem-

semper necessarium est, vt tam citò remedia attingant locum affectum, conuenit enim plerumque, vt eorum vis refrangatur antequam ibi perueniat, vt scilicet paulatim inducatur in illam partem contraria tempesties, quoniam non inminus ea laderetur à subitaneo accessu remediorum, restituentium ei pristinam incolumentem, quam læsa jam fuisset à causâ morbificâ similiter in eam irruente, & efficiente subitam mutationem, quare cætera medicamenta per os assumpta, ex eò quod per plura viscera pertranseant, non deperdunt suam vim, sed potius augent cum non irruant illicò in partem laborantem sed suam vim in itinere quoquomodo remittendo efficacius operentur, licet suauius, ac etiam cum tali pacto ac in visceribus aliamenta coctionem acquirunt, illa quoque aliquâliter, quasi per destillantia vasâ transcolentur, ac destillentur, vt inde possint omni depositâ impuritate melius oppugnare peccantem materiam: Nec ullum periculum est vt transeundo per viscera multoties infecta, similicer illa inquinentur, cum habeant in se qualitates potentes ijs infectiōnibus resistere, ac adeò auidè ab ipsâ naturâ attrahantur ad partem, vbi ipsis opus est, vt non possint per diutinam cominorationem.

exi-

existentia int primis vijs inquinamenta vlo modo recipere .

Nec tutò medetur qui adhibet Transfusionem , recensita siquidem superiùs abundè sunt pericula , quæ possunt ab illà excitari ob maximam agitationem , quam intra corpus parit ob diuersorum sanguinum inter se commixtionem: quæ sanè agitatio non admodum tuta est in ægris corporibus , & maxime in ijs, quæ jam diù à pertinaci morbo fuerunt detenta . Tuta præterea non est Transfusio, quia , vt probatum est , adhuc incerta permanet,nec efficacibus experimentis pluries , & satis est confirmata . Nec tandem iucundè medetur , cum ægrum vinciat vulneret , plurimum in ipsa operatione incomodè detineat , maximeque concutiat, & agitet .

Indicationes sunt exactè à Medico considerandæ , si verà medendi norma vult vti, ac fœlicem de morbis referre victoriam; considerandum igitur erit , an qui Transfusione vtitur in morbis curandis, optimè indicacionibus satisfaciat . Ac prius supponendum est Transfusionem esse remedium magnum, sicuti est Phlebotomia , ac illa maius , cum non solū fiat in Transfusione quidquid in missione sanguinis sit, sed etiam vterius aliquid efficia-

efficiatur. Sanguinis autem missio maximè coindicatur à viribus, si enim morbus sit quantumuis magnus, si ætas non repugnet; si tamen desunt vires, irritè prorsus peragitur hoc remedium, ac ipse Celsus tantum huic indicationi à viribus tribuit ut illam cæteris omnibus anteposuerit; ergo multò magis debent attendi vires in celebranda Transfusione. At illarum certè non habetur à Transfusoribus ratio, dum eam in tabefactis corporibus, & percutelli laxatis ægritudine, ut plurimum administrant: Nec dicant, non opus esse tantis viribus in Transfusione, ac in phlebotomia, quia in hac mittitur sanguis, & spiritus cum illo exhauiuntur, at in illâ, si mittitur sanguis, statim tamen tantundem noui, & melioris reponitur, vnde nullum sequitur viarium dispendium, & consequenter non est illarum habenda ratio. Nam contrarium potius dici posset, siquidem dum sanguis mittitur, in simplici phlebotomiâ, educitur naturâ ipsâ impellente plus peccantis sanguinis quam boni, aut saltem is à principalibus partibus remouetur, quare licet simul aliquid spirituum effluat, ex quibus possint vires magis prosterni, non tamen sequitur graue dampnum, quia natura noxio san-

Celsus
1.2.c.10.

sanguine depulso , tota sese colligit , ac pa-
latim nouas reassumendo vires , in pristinum
redit vigorem , ac quod reliquum est causæ
morbificæ valentiùs inde expellit . In Trans-
fusione verò , licet omnia supradicta de-
beant sequi ob missionem peccantis sanguini-
nis , quæ fit dum nouus immittitur , non
tamen id rectè euenit , quandoquidem non
potest natura colligere vires , quæ sibi re-
manserunt , cum ab adueriente sanguine
illæ ulteriùs disperdantur ; nec valet intro-
missam sanguinis quantitatem regere , ac
perfectè distribuere per corpus , & proinde
potius obruta succumbit , quam leuata re-
uiuiscat . Opus est igitur pluribus viribus
pro Transfusione , quam pro simplici phle-
botomia , ac proinde illam adhibere in mor-
bis desperatis , prout communiter fit , repu-
pugnat satisfactiōni indicationum , quæ à
medico plurimum debet attendi , si iuxta
veram methodum cupit mederi .

Non conuenit etiam Medico duos motus
contrarios eodem tempore in ægro corpore
efficere , cū magna sic illi inferatur noxa :
Sic prudentes medici sæpius abstinent a cly-
steribus ipso die , quo sanguinem volunt mit-
tere , ne contrarios motus in corpore exci-
tent , ac dupli euacuatione , & per conse-
quens .

queris magna commotione illud exagitent; Igitur multò minus usurpabunt Transfusio-
nem , per quam duo motus totaliter con-
trarij simul , & eodem prorsus tempore fi-
unt in corpore , motus nempe ab intra , ad
extra per euacuationem sanguinis,motus ab
extra ad intra per alterius sanguinis immis-
fioneim , ex quibus sanè motibus magna se-
quitur , vt sæpius dictum est, in corpore agi-
tatio , ob quam à prudentibus Medicis vi-
tari solent isti duplices motus contrarij .

Non acquiescunt his argumentis Transfu-
sores , quinimò conantur probare , quod à
medicis fiant nonnullæ operationes Transfu-
sioni similes , atque ideo Transfusio non re-
pugnet Medicinæ præceptis , sed illis plu-
rimum conueniat ; Vtitur nempè Medicina
clysteribus nutrientibus quando deglutitio
est impedita ; apponit emplastra vmbilico ad
confortandum foetum , restaurat tabefactos
balneis ex lacte paratis , atque ita quid si-
mille Transfusioni operatur .

Inest tamen disparitas primò quoad Cly-
steres (de quibus multi non præter ratio-
nen dubitant) quia per illos nullum sequi-
tur inconueniens in corpore , cum infundan-
tur in intestina succi alimentales , ac in ijs
aliqualiter concoquantur , & inde per me-
serai .

seraicas , seu lacteas venas deferantur ad sanguificationis officinam , pari modo , ac si per os fuissent ingesta ; & sic nihil prorsus alteratur corporis œconomia ; at in Transfusione sanguis , qui immittitur , non consuetas vias percurrit , nec coctionem villam in visceribus accipit , qua reddatur homini nutriendo congenuus , quia non ex eò quod sit sanguis , non indiget vltiori coctione , cum cætero sanguini immediate immisceatur , namque vel est aptus immediate nutrire hominem , vel non ; si non potest immediate nutrire , ergo debet prius coctiones priores in reliquis visceribus subire antequam partibus nutriendis admoueat ; si verò aptum est immediate nutrire , ex eo quod jam in alieno corpore primas coctiones subierit , sequitur quod si per os assumatur , & iecur & ventriculum pertranseat , nullam in ijs coctionem recipiet , sed eo modo , ac fugitur , & prorsus immutatus cætero sanguini immiscebitur , cum opus non habeat suscipiendi iteratas coctiones , si jam prius illas intra aliud corpus receperat ; at falsum hoc est , cum haustus sanguis , vel conuertatur in chylum , & deinde iterum in sanguinem , vel in ventriculo incoctus grumescat ; Nec dicas quod tunc sanguis extravasatus

propriam naturam mutaret, ideoque opus haberet iteratis coctionibus, etenim transit per vias animatas, & calore suffultas, ac venis, sanguineque similiter refertas; si igitur non mutat naturam dum per vitreum & inanimatum tubulum permeat, nec etiam mutabit dum oesophagum, ventriculum, & Epar omnibus suis spiritibus exakte munitos pertransit. Certum profectò id est, quod si medici nutrientes clysteres adhibent vel nutriunt corpus regulari, ac consueto ordine, vel si nutritio non succedat, nulla pars principalis laeditur, cum illicò possint intestina clysterem reijcere; si verò Transfusione vtuntur, totum corpus exagitant, & nobilissima viscera in magnum ponunt discrimen, si non perfectè succedat operatio; ideoque licet ijs secundum medicinæ leges vti clysteribus, non Transfusionem, quia in illis experiuntur nullum cum probabili utilitate periculum, in hac autem certo periculo cum dubia utilitate se exponunt.

Adest præterea disparitas inter balnea & emplastra, ac Transfusionem, quia illa nil aliud præstant, nisi spiritus, & qualitates quasdam per poros cutis, nec ullo modo humores commouent, sed benignè, ac suauiter coadiujuant nutritionem, & fatiscente's vires
restau-

restaurant; Transfusio autem non corrigere tantum humorum peccata intendit, ac facultatum munera coadiuuare, sed penitus vult omnia innouare, quapropter non adeò comuniter, ac balnea, usurpanda est à medicis, qui tutò cupiunt mederi ægrotantibus.

C A P V T I I .

Explicantur Hippocratis textus, quibus non affectauit, nec sequutus est Transfusionem, sed potius reprobavit.

I Dem est Hippocrati, ac Medicinæ repugnare, perinde ac idem est leges violare, ac legislatori non parere; maximum igitur argumentum ad probandum quod Medicinæ repugnet Transfusio, est, quod Hippocratis doctrinæ non sit consentanea. Iam pluribus in locis id ostensum est, Scilicet, eo quod Hippocrates subitas, & magnas mutationes damnet, & in Transfusione fiat omnino magna, violenta, ac repentina mutatione in corpore, reducendo illud à statu penitus morboſo ad salutem sine ullis præuijs dispositionibus, ac accelerando coctiones, ita ut nutrimentum apponatur corpori antequam

debito tempore intra corpus retentum sit , & per conuenientes gradus subierit coctio- nes . Ostensum est insuper reprobari ab Hip- pocrate talem modum reficiendi corpora , cum stabilis alimonia illis non apponatur , ex eo quod quæ velociter apponuntur , & nu- triunt , velociter etiam excernantur , ac proinde inutiliter talis refectione adhibeat ur quod etiam ipse idem in libro de Alimento repetijt dicens , *quod alimentum, quod agrè alteratur, agrè consumitur quod facile apponitur facile consumitur* . Ac pluribus alijs in locis colligi posset Transfusionē non rectè accommodari Hippocraticæ doctrinæ , ac ab eodem damnari , non explicitè quidem , quia illam nec ipse somniauit , sed implicitè , per comparationem scilicet dogmatum illius cum natura , & effectibus huius operationis .

Verum conantur nonnulli facere Hippo- cratem , si non asseclam Transfusionis , saltem eiusdem affectatorem , & hoc illius de- siderium arguunt ex his quæ dixit in libro de Alimento : *Quicumque veloci appositione opus habent , bis humidum ad reficiendas vires medicamen optimum ; quicumque verò adhuc velociori indigent , per olfactum ; dicunt namque , quod ille probans ad ve- locem nutritionem humidum medicamen- tum,*

Hip.l.de
Alim n.
ii.

De A-
lim.n.ii

tum, ac ipsum olfactum rei alimentalis, quoquo modo insinuauerit Transfusionem, ac si dixisset si aliquos nutrire volumus citissime, infundamus in venas illorum sanguinem, qui humida res est, ac ipso olfactu melior, & citissime reficit, cum, sicuti facit olfactus diurnas euitet viscerum coctiones.

Sed sicuti vnicuique licet Hippocratis verba meditari, non omnes tamen illius veram mentem rationabiliter assequuntur. Loquitur ibi Hippocrates de ijs qui cito indigent refectione, ac illis humida alimenta præbenda iubet, iuxta illud : *facilius est impleri potu, quam cibis*, cum humida alimenta facilius concoquantur : non tamen inde intendit quod hæc humida alimenta non debeant subire omnes coctiones in visceribus, hoc enim propriæ doctrinæ penitus aduersaretur ; quare inter hæc humida alimenta transsum intra venas sanguinem non comprehendit, cum hic priores omnes coctiones vitet, & id à mente Hippocratis prorsus distet, qui millies inculcauit necessitatem trium coctionum, quas subire debet alimentum, ut probè assimiletur corpori.

Cum verò de refectione per olfactum loquitur, vult illam solum esse adhibendam in illis casibus, in quibus vel ob animi de-

2.aphor.
II.

2.aphor.
18.de Ali-
men. n.
9.

fectum , vel ob ingentem virium dissolutio-
nem æger opus habet re aliquà , quæ illicò
spiritus aliquos restauret , ita ut deinde
gradatim corpus admittere possit solidio-
rem refectionem , cum odoratus alicuius rei-
nutritiæ non possit firmiter reficere , pro
ut ipse idem dixit : *quæ velociter nutrunt* ,
velociter excrenuntur ; non ergo credibile
est , ipsum vñquam adhibitum fuisse
Transfusionem in his casibus tam violentis ,
licet enim supposuisset illam posse citissimè
reficere corpus , attentà tamen operationis
qualitate , non vsus fuisset ipsà , cum vel
ipsi Transfusores in his casibus ab illa absti-
neant , eo quod ad sufferendam talis actio-
nis incomoditatem opus sit multis spiritibus
ac periculum sit , ne in præcipiti sanguinis
ingressu illi potius dissoluantur , quam re-
staurentur , quemadmodum nos superiùs
probauimus dum de Syncope loqueremur .
constat igitur Hippocratem in hoc loco nul-
lo modo rationabiliter exoptasse sanguinis
Transfusionem .

Potius in eodem libro videtur Transfusio-
niem damnasse , aut saltem valde periculosam
declarasse , dum dixit ; *Sanguis alienus utilis*
sanguis proprius utilis, *sanguis alienus noxius*
sanguis proprius noxius : non loquutus est
hinc

hisce verbis de lacte , quo nutriuntur infantes (sicut exponit doctissimus Vallefius) quibus proprium , scilicet maternum , ac alienum, scilicet nutricum quandoque sunt vtilia , quandoque inutilia , quia inferiùs expressè de hoc loquutus est , dicendo : *lac alienum urbanum lac proprium noxiū lac alienum noxiū lac proprium vtile*; repugnat autem nimiæ breuitati , ac quasi ænigmatica qua vtitur in toto hoc libro hæc repetitio , nec adeò indubitata est lactis ex sanguine generatio, ita vt dum loquitur Hippocrates de sanguine , intelligi debeat de lacte , cum apud ipsum etiam colligi possit lac non generari ex sanguine . Igitur supradictis verbis credibile est ipsum loquutum fuisse de sanguine ipso , ac nihil aliud forsitan voluit dicere , ~~nam~~ sanguinem proprium esse vtilem , & noxiū , vtilem quidem , si bonus sit , noxiū , si prauus sit , ac male nutriat : sanguinem etiam alienum esse quandoque , vtilem , quandoque noxiū , hoc est posse aliquando nostris corporibus bene accommodari , aliquando verò non posse ; vnde colligi potest esse valde periculosum transfundere alienum sanguinem , cum aliquando etiam possit esse noxius , & huius rei rationem immediate superius apposuerat ,

Valefius
in com.
lib. de
alim.

nempe ex eo quia *naturæ omnium sine doctore* sunt docta, hoc est naturæ corporum operantur, pro ut illis comodum est, absque ullâ doctrinâ, & firmâ regulâ, ita ut talis sit natura alicuius corporis, quæ probè reficiatur aliquà re, quam nos potius illi estimamus esse contrariam, ex eo quod ipsa sine doctore docta, bene cognoscat talem rem tunc illi conuenire: sic lequendo de alieno sanguine, aliquando potest esse vtilis, quia naturæ corporis recipientis accommodatur aliquando noxijs, quia licet videatur congruus illi esse, ipsa tamen melius quam nos docta, eum respuit. Vnde concluditur quod valde periculosum, & dubium sit alienum sanguinem alteri dare, ex eo quia non tam corporis vtriusque, tum recipientis, tum dantis, ~~ex~~ exactè noscantur naturæ, tum ex eo quod illarum inter se conuenientia nobis plerumque non paret, sed soli ipsi naturæ ex quo noxijs sàpè potest esse sanguis, qui infunditur, ac grauia inferre pericula.

Ex his duo colligere contra nos possunt ipsi Transfusores, primum, quod Transfusio possit aliquando conferre, secundum, quod si prædicta sunt vera, idem quoque dubium de quolibet mèdicamento poterit predi-

predicari , ac consequenter tota medicina destruetur . Sed quoad primum responderetur , quod licet ex supradicto Hippocratis loco inferri possit , Transfusionem aliquando posse esse proficiam , tamen ex eo quod dubium valde sit quando hæc utilitas sperari ab eâ possit , cum æqualiter etiam illa sit periculosa , sequitur quod perinde respunda sit ac si omnino , & semper esset perniciofa . Quoad secundum verò non valet paritas sanguinis infusi cum reliquis medicamentis , cum facultates cæterorum medicamentorum possint bene cognosci , ex eo quod semper sint eædem , non verò possint adeò bene cognosci naturæ animantium , cum non solum vnumquodque individuum ab alio differat , sed etiam vnum individuum plures à se ipso possit fieri diuersum ob mutationes qualitatum , & alterationes humorum : sic e. g. quælibet radix Rhabarbari bilem purgat , quia quælibet idem habet temperamentum , quare indifferenter quælibet potest sumi ad bilem euacuandam (dumodo non habeat aliquod vitium accidentaliter illi adueniens , scilicet erosa sit , putruerit , aut quid simile ei acciderit) Non verò quodlibet animal est calidum , & humidum v. g. nec exactè nobis notum est , an habeat

in sanguine tales qualitates quibus possit tali affectui mederi; quapropter non ita indifferenter quodlibet animal potest pro Transfusione adhiberi, & ita remanet firma dubietas, quæ secundum Hippocratem potest in Transfusione haberi, ex eo quod difficile sit inuenire sanguinem alienum, qui sit utilis individuo recipienti, cum naturæ animalium non possint perfecte inuestigari, ac simul inuicem congruenter aptari.

Alia adnotantur loca Hippocratis, in quibus videri potest indicatam ab eo fuisse Transfusionem, nempe libro de ratione victus in acutis, vbi de Aphoniam loquens, dixit illam posse fieri ob venarum occlusionem & spirituum in illis interceptionem, cum autem transfuso sanguine possint hæ interceptiones aperiri, videtur ibi fuisse ab Hippocrate indicatam Transfusionem. Sed ibi loquitur ille de Aphoniam subitanæ, facta à repletis nimio sanguine venis à quò impeditur transitus spirituum; hæ autem venarum repletiones ex Galeno, vel fiunt à nimia sanguinis copia, vel ab eiusdem vitio, scilicet ab acribus humoribus ipsi admixtis, qui attrahunt multam materiam in venas affectæ parti propinquas, qua illæ oppletæ, transitum denegant spiritibus ad hanc autem

Hipp.
rat. vict.
in acut.
num.37.

Gal. de
rat. vict.
in acut.
com.4.

tem repletionem venarum Galenus solam sanguinis missionem probat cum sufficienter per hanc sanguis, tum copia, tum qualitate peccans, satis euacuetur, nec insuper opus sit alia sanguinis infusione, cum spiritus qui in corpore sunt, statim ac aperiuntur viæ, sint sufficientes ad tollendam priorem affectionem, nec ullo modo nouus sanguis requiratur, ne iterum repleantur venæ, ac priora mala deinceps reuertantur.

Similiter libro secundo de morbis visus est Hippocrates probasse novi sanguinis infusione intra venas, cum loquutus est de Apoplexiâ, dixitque, hominem in totius corporis impotentiam incidere perfrigeratio intra venas sanguine, ac multæ pituitæ admixto, atque ipsum posse euadere si sanguis, vel à se ipso, vel à medicamentis exhibitis calescat, quare in hoc casu videtur maximè congrua Transfusio, cum possit immediate, ac celerrimè sanguinem calefacere per calidioris sanguinis miscelam.

Loquitur ibi Hippocrates de Apoplexiâ, ideoque pro corporis impotentia, intelligit priuationem sensus, & motus, quæ vel fit ab obstructione ventriculorum cerebri, ob quam non possunt in illis spiritus generari, ac in corpus diffundi; vel fit ex eo quod non sup-

Hip. 2.
de mor-
bis n. 6.
& 8.

Suppeditantur illis spiritus ad hoc ut illos possint elaborare, & hoc prouenit, vel quia non gigruntur, vel quia ad illos non demandantur ob obstructionem in venis circumacentibus factas, & hac de causa dicuntur ab Hippocrate venæ obstructæ, & refrigerato sanguine plenæ posse corporis impotentiam efficere. Necesse tamen est ut non leuis sit hæc obstructio, adhoc ut possit omnem spiritibus transitum impedire; si autem magna erit obstructio, quantumuis infundatur calidus sanguis, non poterit tam citò eam tollere, pro ut requirit morbi acuties; & periculum, nec poterit adeò facile sanguis calidus illuc peruenire, nam venæ illæ cerebro propinquæ, plurimum sunt à corde, & Epate dissitæ, ac sunt admodum exiles, plurimisque diuaricationibus confusæ, adeoque non poterit per Transfusionem reddi sanguis calidior, pro ut opus esset. Melius quidem id poterit effici inunctionibus, vesicatorijs, alijsque rebus calidis, quæ immedietè ipsi capiti applicantur, ac validius, citiusque ad laborantes partes pertingunt: & hæc sunt, quæ circa horum locorum Hippocratis expositionem dicenda mihi visa sunt, ut demonstrarem ab ipso nullo modo admissam, aut excogitatam fuisse sanguinis

Trans-

Transfusionem. Meliores expositiones possent absque dubio afferri ab ijs, quibus Hippocratis arcana melius innotescunt ; mihi sat est aliquid attulisse pro meæ sententiæ defensione.

C A P V T I I I .

*Rejicitur Transfusio quia Philosophie
aduersatur.*

INdecorum est Medico remedia præscribere, quæ plus experientiæ nitantur, quam rationi, non ergo erit laudabilis in Medicinâ usus Transfusionis, quæ nullam aliam meliorem sui probationem afferet, quam experientiam, & negligit quascumq; rationes, quæ contra ipsam pugnare possunt, solam afferens pro sui defensione experientiam, qua, cum in aliquibus innocuè fuerit celebrata, cumque sanguinis permeatio non numquam bene se habuerit, tutam omnino, & utillimam fese prædicat, nihil curans incidere in turpe Empirici medicaminis cognomentum.

Igitur nil mirum erit, si Philosophiæ regulis non bene respondeat. Ac sane plurimum

mum ab illis visa est discrepare , dum voluit
individuorum species confundere , ac diuer-
sos planè sanguines simul vtiliter immiscere ,
sed cum abundè de his superius ægerimus ,
& tempus jam sit vt breuitati studeamus ,
missa faciemus omnia quæ partim ex jam
dictis colligi possunt , vel ab unoquoque
possunt animaduerti , solum contenti erimus
vnum , atque alterum axioma Philosophi-
cum exponere , quibus directè aduersatur
Transfusio . Primum est illud vulgatissimum
Quod nimis probat , nihil probat , quod au-
tem Transfusio nimis probet , facile erit o-
stendere : infundit illa senibus ac languen-
tibus robustum , ac viuidum juuenis ani-
mantis sanguinem , ac ideo infundit , quia
supponit posse per talem sanguinem renu-
triri partes senilis corporis tabefactas , posse
robur augeri , coctiones restaurari , ac tan-
dem omnibus ijs qualitatibus imbui cor-
pus quibus præditus erat juuenilis sanguis
transfusus ; juuenescet ergo senile corpus ,
ac per aliquod tempus bona hac alimonia
fruetur , qua deficiente , si noua infundatur
melius etiam , ac firmius restaurabitur tale
corpus , cum non solum nutritum fuerit
optimo sanguine , sed insuper comunicata
illi fuerit ab eo vis , & energia quædam ad
resi-

resistendum cuilibet contrario , & ad exercendas omnes functiones sibi necessarias , quæ vis & energia à transfuso secundà vice sanguine magis confirmabitur , melius quoque iterata hac alimonia reficientur membra , & sic si pluries repetatur Transfusio , senile corpus euadet firmum , & robustum , perinde ac juuenile , & si quandoque quauis de causâ periclitabitur hac Transfusione poterit statim in pristinum reduci , atque adeo quoquomodo poterit , vt ita dicam , fieri immortale . Resputit Philosophia trascendentis istas rationes , ac cum naturalium rerum causas perscrutatur , dum in huiusmodi impingit absurdia , penitus non assentitur ; non assentietur ergo Transfusioni Philosophia ac illam sibi prorsus aduersam declarabit .

Alterum axioma est illud , *Quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur* , cui vel non assentiri debet Transfusio , vel se inutilem debet declarare . Quidquid sanguinis recipiunt venæ ac viscera , eodem modo recipiunt , ac illa se habent , sicut eodem modo chilum recipit Epar , ac vertit in sanguinem , sicuti ipsum Epar se habet quoad temperamentum , & sanguificandi facultatem ; si igitur venæ ac viscera prava diathesi infecta sint , ac contumacibus obstructi-

nibus infarcta , nec non deleterijs humo-
ribus conspurcata , non nisi iuxta suum mo-
dum poterunt aduenientem sanguinem re-
cipere quare illum inficient , ac defœdabunt;
ergo inutiliter administratur Transfusio cum
potius inferuiat ad cumulandam materiam
morbificam , quam ad tollendam : aut sal-
tem non erit verum axioma philosophicum ,
quod quidquid recipitur , ad modum reci-
pientis recipiatur . Transfusio certè non
vult se inutilem declarare , ergo potius non
curabit repugnare huic philosophico dog-
mati , quare firmiter afferenda erit illi re-
pugnans .

Sed quid dicemus ad argumentum à
Transfusoribus allatum , quo demonstrant
Transfusionem ab ipsâ naturâ celebrari , ac
consequenter ipso quoque naturali scientiæ
esse consentaneam . Afferunt nutritionem ,
quam suscipit foetus intra uterum matris ,
assumendo scilicet maternum sanguinem
per umbilicalem venam , & in hoc nutriendi
modo veram agnoscant Transfusionem ,
cum sanguis maternus in venas foetus effun-
datur , perinde ac veruecinus sanguis ab ip-
sis Transfusoribus effunditur in hominis ve-
nas . Magnam tamen inter utrumque opus
dissentionem inuenio , effusio siquidem san-
guinis ,

guinis , quam facit mater in umbilicalem
venam fœtus , non est verè Transfusio , sed
continuatus quidam transitus per vasa utri-
que communia ; fœtus enim licet possit ali-
qualiter à matre diuersus esse per diuersum
temperamentum , ac animas separatas , ta-
men dum adhuc intra uterum commoratur ,
maximè dependet à matre , ac secundùm il-
lius diuersas alterationes , ille etiam bene ,
aut male se habet : ac etiam quo ad ipsam
animam , plurimam à matre dependentiam
habet , cum communiter afferant Theologi ,
non assignari Angelum Custodem fœtui an-
tequam ab utero exeat , sed ab Angelo ma-
tris custodiri , ex eo quod plurimam cum
illa habeat connexionem , ac ferè idem sit
cum illa . Certum saltem , id est , minorem
disparitatem esse inter matrem , & fœtum ,
quam inter hominem , & veruecem , ex qua
tolerabilius , ac longè melior est sanguinum
communicatio , quæ in illis sit à natu-
ra , quam quæ inter hos cele-
bratur à Transfu-
soribus .

C A P V T I V .

Colligitur ex sacris Scripturis Transfusionis inconuenientia.

Liceat Medicinæ fines paulisper transcendere , ac vt abundè curioso Lectori satisfiat , probatâ jam medicis rationibus inconuenientiâ Transfusionis , detur illam vterius confirmare sacrarum paginarum monumentis , sic enim non Medicis tantum , sed eruditis quibuscumque illius repugnatio innotescet .

Quæ sanè repugnantia colligitur ex antiquis Dei præceptis , quibus populo Iudæorum inhibuit , ne sanguine vteretur ; legitur enim in Genesi mandatum fuisse Noe , & alijs de arca egredientibus : *Carnem cum sanguine non comedetis , sanguinem enim animalium vestiarum requiram de manu omnium bestiarum , &c.* ac etiam in Deuteronomio per Moysen præceptum fuisse populo , vt etiam à sanguine mortui animalis abstinaret : similiter in Leuitico pluribus in locis factam fuisse huius prohibitionis mentionem , ac præsertim his verbis : *San-*

Genes
cap.9.

Deute-
ron}cap.
xx.

gui-

guinem uniuersæ carnis non comedetis, quia anima carnis in sanguine est, & quicumque comedederit illam, interibit. Ac tale etiam præceptum confirmare visi fuerunt Apostoli, dum abstinentiam à sanguine, & suffocatis in noua Ecclesia conseruare (licet decreto in perpetuum non duraturo) statuerunt.

Leuit
cap. 17.

A ctor
15.

Horum autem mandatorum is fuit finis, ne homines tractando sanguini assuescerent vnde feritatem ebiberent, qua proni in homicidia euaderent, quod omnes penè interpretes censuerunt, ac præ cæteris Diuus Augustinus sic loquens : *Hoc autem facit ideo ut primis illis temporibus comprimat il larum impetum, & propensionem ad homicidia: Et etiam vt Pererius explicat; Ideæ non comedetis carnem viuentem, sicut feræ omnium viuentium, tam animalium, quam hominum, carnes comedunt; vel non comedetis sanguinem, quo animalium vita maximè continetur.*

D. Au-
gust. in
Genes.

Perer in
Genes I.
14.

Licet verò vetitus sanguinis usus, eò dum taxat tenderet, ne homines eo vescerentur, quamobrem minus ad nostram causam pertinere videatur; nihilominus illius præcepti finis ita hodiernæ Transfusioni repugnat, vt qui eam adhibet, Deo mansuetudinem intendentem aduersari videatur. Quid enim

crudelius quam sanguinem è venis non elicere , sed vi extrahere , tantumque dolorem non horrere , quem vix oculi ferunt ? Non solum quippe ligantur & vulnerantur bruta , sed prætiosior ex illorum arterijs sanguis paulatim (ne dicam per iocum) totus educitur ; nonnè ergo inter hæc nutritur crudelitas , ac in tali cruoris effusione diù immorando , nonnè magis delectatur , & firmius assuefecit ? quare licet per Transfusionem non bibatur sanguis , cum tamen eadem secum ferat inconuenientia , ac illius potus , bene potest includi non quidem sub hoc præcepto , quod lex noua aboleuit , sed sub fine , quem Deus præceptis suis inten-dit .

Licet profectò pro hominis salute similia exequi , ac vt illius tollantur incommoda , parum refert an brutorum vita periclitetur ; attamen peculiariter rigidum quid sapit il- la tali pacto interimere , ac minus congruum videtur innúmera mitiora remedia prætermittere , vt sauius adhibeatur , non solum cum patientum cruciatu maiore , sed quoque non sine totali agentium virtutis periculo

Fugiant ergo Medici hanc rigoris notam & si etiam dum leniter in alijs remedijis se- gerunt ,

gerunt, hoc nomen vitare plerumque non possunt, desinant amplecti hanc nouam remedij formam, quæ patentiorem refert sauitiem, & rationabilius illis talem characterem potest imprimere.

C A P V T V.

Examinatur Transfusio Legalibus argumentis, & ab illis verita demonstratur.

INIECIMUS jam falcem in alienam messem, dum relicta medicorum argumentorum semitâ, in sacrarum Scripturarum, viridaria diuertimus; placet igitur ulterius progredi, ac latos legum campos ingredi, & in illis manipulos, hoc est authoritates quasdam colligere, quibus insequatur, & verberetur Transfusio.

Fundamentum autem præsentis discursus erit nouitas, & non exæcta huius remedij certitudo, ob quam vetitum est medicis similia medicamenta adhibere, & multò magis Transfusionem, contra quam non sola pugnat nouitas, & incertitudo, sed validæ, & efficaces rationes, ac etiam lumen naturale, quod primo aspectu illius

134 Sectio III. Cap.V.

vtilitatem vanam plarisque demonstrat.

Nisi licet igitur Medicis vti medicamentis, & ratione medendi minus probabilibus & certis, relictis certioribus, & communioribus, sicuti faciunt Transfusores, qui communissimam medendi regulam relinquentes adhibent hoc remedium minus probabile, & certum, sic Portell; Sotus, Suarez, Villalob; Vasquez, Sanchez, qui citantur à Diana, quibus addi possunt Castropal; & Fagnanus, qui medicos sic operantes non solum aliorum Doctorum testimonijs damnat, sed etiam naturam ratione reprobat, & conuincit, *quia nemo vellet talem medicum, qui vtens medicamentis minus probabilibus, & tutis, probabilitus occideret, quam sanaret, & si quis talem eligeret medicum, censet ille, hunc magis aegrum mente, quam corpore; quinimò citat inter alios Innocent;* qui probabilitatem medicamenti non late sumit, sed restringit etiam ad leue dubium quod haberi potest de medicamento adhibendo, statuit nempe ille, *Medicum peccare non solum cum adhibet medicinam, dubitans an illa sit nocitura, vel profutura, sed etiam cum vehementer credit eam profuturam, si aliquid dubitationis habeat, vel habere debeat, ne illa noceat, quia semper intentione-*

Diana
tr. 3. de
opin.
prob.
resol.
7.

Fagnan.
in c. ne
innitar.
n. 293. &c
294. de
constit.

Fagnan.
nu. 250.

Innoc.
in cap.
euanos
nu. 1. de
homicid

tutiorem partem intelligendum est.

Excipiuntur tamen à nonnullis aliqui causas, in quibus medicus licet potest minus probabilia medicamina usurpare, scilicet ubi nullum aliud certius reperiretur medicamentum, quo posset talis morbus curari, sic Diana, Castropal; & multi alij, sed hoc non potest applicari Transfusioni, cum innumera alia tutiora medicamenta adsint ad curandos eos morbos, quibus ipsa adhibetur, & innumeris morbi huc usque fuerint exactè absque illà curati.

Idem quoque Fagnanus sequitur probare, medicos teneri ad sequendam partem probabiliorem, & comuniorem circa electionem medicamentorum, & rationem medendi, non solum ex debito charitatis, quæ postulat, ut certiori modo, quo possumus, ægro subueniamus; sed etiam illos teneri ex suo officio, & de obligatione iustitiae; sic autem id probat; primò, quia officium medici est adhibere medicamenta, quæ putat potius profutura esse quam nocitura, sed is non potest opinari profuturum esse aliquod medicamentum, quod probabilius est nocitum, cum oporteat opinari illam artem quæ habet fortiora motiva; ergo medicus, qui sequitur partem minus pro-

Fagnan.
ibidem.

babilem, non satisfacit officio suo, & sic peccat etiam contra iustitiam. Secundo id probat, quia si ex charitate erga infirmum tenemur, ut medio certiore ei subueniamus, certè non minus id debemus facere ex amore veri, & recti, quod à nobis diligimus, & omni studio inquire debet, & quod nisi sic inquiramus, & amemus, peccamus formaliter, non tantum materialiter; quemadmodum enim qui non utitur certiori medio ad subueniendum infirmo, conuincitur non diligere infirmum, & peccat, ita quicumque non utitur medio certiore ad afferendum verum conuincitur ex hoc ipso non diligere Deum, qui est ipsa veritas.

Sed dicet aliquis, Transfusio non censeretur à Transfusoribus medicamentum non probabile, sed rationi consonum, & experientiae, ergo si illam sequuntur, non errant. Respondeo, quod licet ab ipsis censeatur esse medicamentum probabile, non possunt tamen ipsi etiam negare, quod sit multò minus probabile, quam cætera omnia medicamenta, quæ communiter ab alijs medicis adhibentur, & per tot secula compertum est fuisse proficia. Nec item negare possunt aliquid dubietatis etiam nunc apud ipsos remanere circa illius utilitatem, cum ipsi etiam

etiam cognoscant, tres vel quatuor casus, in quibus illa profuit, non sufficere ad stabilendam eius omnimodam securitatem; quare cum adhuc remaneat illis circa hoc aliqua dubietas, non debent illa vti, relinquentendo cætera remedia, quæ certiori prorsus modo morbis succurrunt, pro ut censet Innocentius, quem supra retulimus.

Instabunt iterum Transfusores dicendo: nos illa utimur, ut maiorem certitudinem de illa adipiscamur, multiplicatis enim experientijs ipsius probabilitas magis statuitur. Respondet ramen illis Castropalao, asserens, *illicitum esse medicis experientiam facere de medicamentis, an sint salutaria, vel nociva, etiam in agrotis desperatis, quia nemini licet morte proximi scientiam consequi, & quia sic operans dubius est an mortem acceleraturus sit medicamento, ergo quantum est ex se accelerationem intendit, & peccat.*

Hæ sunt Doctorum opiniones circa usum dubiorum medicamentorum, inter quæ, ut probatum est, numeranda est præcipue Transfusio. Si autem alicui magis arrideret quæstiones ad medicum spectantes audiire à medicis ipsis discussas, illi etiam satisfier, cum doctissimus Zaccias nostri

Castro-
pal de-
cosc. o-
pin. disp.
2.punc.9
n.3.

æui medicus celeberrimus in suis quæstionibus medico legalibus abundè de hoc ægerit pluries , pro ut hic subnectitur .

Zachias
lib.6.tit.
1.quæst.
7.n.2.
num. 7.

Et quidem libro sexto sic loquutus est . *Caterum ante alia statuendum est , quod medicus qui in medendo incertas , nouas , dubias , & extra quotidiam praxim existentes opiniones sequitur , grauem errorem comittit , cum ex conscientia teneatur sequi sententias certas securas , & communiores : & infra sic Damnandi , & puniendi etiam sunt medici illi , qui remedia quædam celeberrima apud medicinæ artem omni seculo canonizata , respulant , & ob propriam quandam hæresim , ea maximo cum agrorum præjudicio prætermittunt , absurdis quibusdam , & insulsis rationibus inherentes , qua ne digne quidem sunt , que in medium producantur : ac insuper inferius sic subiungit in hoc etiam errore implicatur medicus qui medicamenta noua , & non experta in usum trahit , cum babeat experta & à comuni usu recepta . Sic Canonista voluerunt , tam experta esse medicamenta , ut si dubitet Medicus , an aliquod medicamentum profuturum sit , nec ne , voluerint potius illum dimittere debere ægrum in manus Dei quam periculo mortis tali experientia*

mento exponere, sic citat Nauarr, Carrar, Actium &c. Idem quoque prosequitur afferre libro 10, cons. 40. n. 3. & 4. & cons. 71. num. 14. lib. 8. tit. 2. quæst. 3. num. 1. & 2. ubi non solum afferit peccare medicum, qui dubia medicamenta præscribit, sed etiam ægrum qui illa assumit.

Hæc igitur præcipua sunt argumenta, quibus reprobatur à legum decretis Transfusio, quæ ideo hic fuerunt apposita, ut plenius auidis lectorum ingenij satisferet, ac ut nullum relinqueretur armorum genus, quo non insequeretur Transfusio; que quidem arma, si alicubi vel parum acuta, vel non exactè detersa, & lucida à Lectoribus inuenientur, ignoscant quæsò, ac proprijs ingenij incepta perficiendo, acutiem illis addant, & nitorem, & sic dum huic Opusculo proprias doctrinas immiscebunt ut ex illarum accessu magis conspicuum reddatur, veriorem, & utillimam facient TRANSFUSIONEM.

F I N I S.

INDEX

INDEX

CAPITVM.

PROLOGIVM pag. 1.

SECTIO PRIMA

Transfusio incerta

CAP. I. *Transfusionis inuentio narratur,
& exponitur modus, quo ipsa cele-
bratur.* pag. 1.

CAP. II. *Transfusio in hominibus damna-
tur, & modus quo ipsa fit, ex-
penditur.* pag. 7

CAP. III. *Dubitatur de loco, in quem san-
guis transfunditur.* pag. 11

CAP. IV. *Probatur sanguinis transfunden-
di quantitatem non posse determi-
nari.* pag. 20

CAP. V. *Disceptatur de qualitate sanguini-
nis qui transfunditur.* pag. 29

S E C T I O S E C V N D A
Transfusio inutilis.

CAP. I. *Ex parte sanguinis Transfusi inu-
tilitas*

tilitas Transfusionis arguitur.
pag. 53.

CAP. II. *Ratione partium recipientium*
eadem inutilitas confirmatur.
pag. 58.

CAP. III. *Ostenditur omnem utilitatem,*
quam posset afferre Transfusio,
esse infructuosam, & parum du-
rabilem. pag. 62

CAP. IV. *Nullis morbis utilem esse Trans-*
fusionem particulariter demon-
stratur. pag. 70

CAP. V. *Sequitur enumeratio reliquorum*
morborum, quibus Transfusio
non conuenit. pag. 90.

S E C T I O T E R T I A

Transfusio Repugnans.

CAP. I. *Demonstratur Transfusionem*
repugnare medicinae dogma-
tibus. pag. 106

CAP. II. *Explicantur Hippocratis textus*
quibus non affectauit, nec se-
quintus est Transfusionem sed po-
tius reprobauit: pag. 115

CAP. III. *Rejecitur Transfusio,* *quia*
Pbilo-

- Philosophiae adulteratur. pag. 125*
- CAP. IV.** *Colligitur ex sacris Scripturis
Transfusionis inconuenientia. pag. 130*
- CAP. V.** *Examinatur Transfusio legalibus
argumentis, & ab illis verita demonstratur. pag. 133*

LECTOR, præcipuos errores, qui Typographi incuria exciderunt, hic notatos aduerte, alios, quos tu ipse cognoscet, benignus excusa, & more sapientum res attende, non verba; talia igitur.

ERRATA sic CORRIGES

pag. 4. recijenda	reicijenda
pag. 21. distribuione	distribuzione
pag. 23. meditantibus	mediantibus
pag. 27. alt i	alteri
pag. 42. non inferet	inferet
ibidem humanijs	humani ijs
pag. 52 belluni	belluini
pag. 63. ædem	eædem
pag. 80. somniculos	somniculosos
pag. 88. non	nos
pag. 97. venera	venerea
pag. 120. non exactè	exactè
pag. 122. perfectꝝ	perfectè
Epar	Hepar

970

33

FUV / 80

